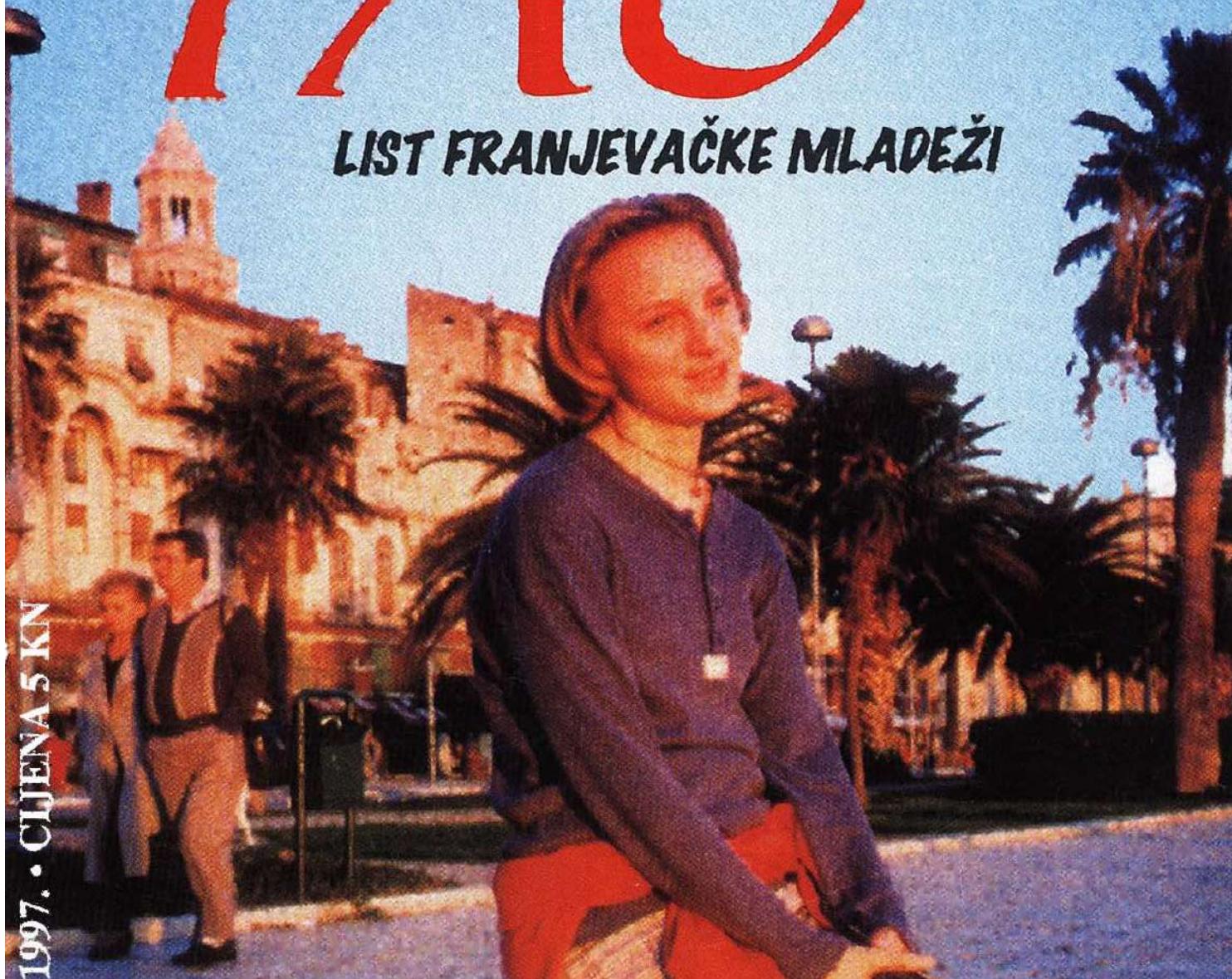

TAU

LIST FRANJEVAČKE MLADEŽI

1997. • CIJENA 5 KN

BROJ 1. GODINA V. •

glas iz Jeruzalema ...

INTERVIEW:

JASENKO HOURA

U SUSRET TREĆEM TISUĆLJEĆU

MLADI O ABORTŪŠU

vjera u
eteru

SADRŽAJ

str.

Još nije proradio Katolički radio.....	4-5
Anketa: "Utjecaj medija".....	6-7
Framaskop.....	8-9
U susret Kristu u trećem tisućljeću.....	10
Vijesti.....	11-16
Poezija.....	17
Trsat '97.....	18-19
Vjera u eteru.....	20-21
Glas iz Jeruzalema.....	22-23
Razgovor s o. Zvezdanom Linićem.....	24-25
Treći franjevački red.....	26-27
Mladi i Crkva ili jež na autoputu?.....	28-29
Interview: Jasenko Houra.....	30-32
Istraživanje: ZA ili PROTIV abortusa.....	33
O molitvi.....	34-35
Živi svijet oko nas.....	36-37
Dan planete Zemlje.....	38
Humor.....	39

TAU

LIST FRANJEVAČKE MLADEŽI

**LIST UREĐUJE I IZDAJE FRANJEVAČKA
MLADEŽ HRVATSKIH FRANJEVAČKIH
PROVINCIIA**

GL. I ODGOVORNI UREDNIK: Dario Brigić
ZAMJENIK GL. UREDNIKA: Igor Kanižaj

GRAFIČKI UREDNIK: Ivan Jengić

UREDNIK FOTOGRAFIJE: Mario Miloš

UREDNIŠTVO: Ana Kršinić, Laura Lengl,
Hrvoje Petrić, fra Leonardo Kovačević, Silvestar
Vrljić

LEKTOR: fra Krunoslav Kocijan

TEHNIČKA POTPORA: Mario Maričević

ADRESA UREDNIŠTVA: Kaptol 9, 10 000
Zagreb, Hrvatska

Tel./fax: 01/426-900

BROJ ŽIRO RAČUNA: 30105-672-266

**Rukopisi i fotografije vraćaju se u dogovoru s
uredništvom.**

Naklada ovog broja: 3 000 primjeraka

TISAK: Gradus d.o.o.

U NOVOM RUHU

Iznenadjeni? Sigurno nije ono na što ste bili navikli uzimajući svaka dva, tri mjeseca novi broj ovog lista u ruke. No, kažu da je malo promjene uvijek dobro. Nadam se da će tako biti i sada. Vizualno poboljšanje je primjetno na prvi pogled, da li i kvalitativno, na vama je da procjenite. Vjerujem da će i u tom slučaju odgovor biti potvrđan.

"Tau" je sada list Franjevačke mladeži svih osam franjevačkih provincija na prostorima Hrvatske i BiH. Samim time su kriteriji, koji su postavljeni pred ovo uredništvo povećani. Naš osnovni cilj je da te iste i ispunimo. No, zato nam je potrebna suradnja svih bratstava. Nužno je kvalitetno organiziranje dopisništava, bilo na mjesnoj, bilo na provincijskoj razini, kako bi se osigurala dobra povezanost i podjednaka zastupljenost svih provincija u listu.

Ni u ovom novom broju nije bilo bitnih odstupanja od temeljne koncepcije lista. I dalje ćemo se baviti mladima, s posebnim osvrtom na njihovo mjesto i ulogu u Crkvi, stavljajući u prvi plan bratstva Franjevačke mladeži.

Tema ovog broja su mediji. Točnije zastupljenost mlađih i Crkve u medijima. No, osim toga, obrađene su i druge zanimljive i aktualne teme. Stoga vjerujem da će svatko uspjeti pronaći nešto za sebe. Sigurno je da ovaj list neće svugdje naići na iste reakcije. Neki će ga primiti sa odobravanjem, nekima se, pak, neće svidjeti. Uki su različiti i mi nikada nećemo moći svima udovoljiti, ali ćemo se truditi da pomirimo što više interesa. Stoga su nam potrebne i vaše kritike i vaše pohvale. Pišite nam što vam je dobro u listu, što vam se ne sviđa, o čemu bi trebalo pisati. Ako ste zadovoljni recite drugima, a ako niste recite nama.

Na kraju vam u ime cijelog uredništva želim blagoslovлен Uskrs.

Dario Brigić

JOŠ NIJE PRORADIO KATOLIČKI RADIO

Još uvijek nije u eteru. Hoće li uskoro biti? Nadamo se i vjerujemo!

Tko se boji katoličkog radija?

Ljudi ga dočekuju različito. Jedni mu se vesele, drugi ga se boje. Jedni misle da je potreban, drugi smatraju da čemo s njime imati samo probleme. Svi imaju u neku ruku pravo, a neki pretjeruju. Vesele mu se naivni i dobrohotni ljudi. Oni bi htjeli imati medij kojemu će vjerovati, koji će ih ohrabrvati. Boje ga se, valjda, nevjernici, a i mnogi u Crkvi - jer svaka novost može značiti nove probleme... Hoće li donijeti napredak crkvenoga života, to još nije sigurno.

E sada! Ako Crkva treba naviještati evanđelje, a treba, onda to mora činiti na sve načine koji su mogući. A mediji danas nisu samo mogući, nego su i neophodni za komunikaciju današnjega društva. Oni to društvo omogućuju i oblikuju. Pa i oni tradicionalni oblici crkvene komunikacije, propovijed, keteheza, pouka... mogu od radija dobiti važne poticaje, mogu se poboljšati i unaprijediti.

Ako Crkva stoljećima u svom poslanju i poslu upotrebljava tisak, zašto ne bi i elektronske medije? Radio, a možda jednom i televiziju?

Ni radio više nije što je bio

Nekada je radio bio kulturna institucija. Danas je to u većini slučajeva sredstvo zabave, glazbom i brbljanjem. Nekada ga je mogla financirati samo država. Danas je pojednostavljena i pojefinjena produkcija, pa i emitiranje. Ne traži se više savršenstvo, ljudi više vole ležerni program, časkanje i govor bliži svakodnevnom... Radio-postaje su se umnožile i specijalizirale... (informativne, športske, po vrstama glazbe...) Zar da u toj velikoj ponudi, među mnogim glasovima u eteru, ne bude kršćanskoga, katoličkoga?! I to na ovim prostorima gdje se kršćanstvo i katolištvo branilo stoljećima!

Nije lako napraviti radio

Jer, ima pre malo ljudi koji znaju medije i Crkvu. Poznato je da su vjerski sadržaji na radiju i televiziji u komunističko vrijeme bili zabranjeni. Vjernici, ako nisu skrivali svoju vjeru, nisu mogli biti novinari. Zato danas ima malo vjernika među novinarima u svjetovnim medijima, onih koji bi znalački prikazali vjerske i crkvene sadržaje. To bi bila jedna od zadaća Katoličkog radija - da omogući vjernicima katolicima osposobljavanje za djelovanje u medijima.

Premalo je novca! Komunisti su Crkvi oduzeli njezina materijalna dobra, a demokrati joj ta dobra (još) nisu vratili. Tako Crkva nema financija kojima bi bez poteškoća uspostavila i uzdržavala katolički radio. Sredstava dolaze polako iz inozemstva, a skupljat će se od vjernika. No, neće biti bez problema.

Unatoč tome

Naši su biskupi 1994. godine donijeli odluku da se osniva HKR. Pripreme su jako odmakle. Uređene su prostorije u Zagrebu, na Šalati, Voćarska 106. Nabavljen je dio

tehnike, drugi se dio nabavlja, naručeni su odašiljači. Hrvatski katolički radio će pokrivati područje cijele Hrvatske sa 17 odašiljača. Za početak će se osposobiti 4 ili 5 (Sljeme, Učka, Psunj, Split, Ugljan).

Urednici i novinari intenzivno rade na programu... Uređuje se fonoteka... Na temelju iskustava drugih takvih radiopostaja u svijetu i u skladu sa zahtjevima državnoga Vijeća za telekomunikacije sastavljen je detaljan program, koji se može smatrati optimalnim ciljem i dostići će se možda tijekom dvije godine, premda će u detaljima doživjeti mnogo promjena.

Program se mora "vrtjeti" 24 sata, jer se inače ne može vezati slušatelje, ali oblikovanih emisija ne mora biti toliko. U ostalo se vrijeme pušta glazba. Predviđen je vjerski, informativni, gospodarski, kulturni program, program za djecu i mladež, te glazbeni program. Bit će nekoliko emisija za mlađe, posebna će se pažnja posvetiti udrugama mlađih.

Na HKR-u će se čuti sva "zanatski" kvalitetna glazba, kao i pjesme koje imaju umjetničku vrijednost i sadržaj koji je sukladan kršćanskim nazorima.

Neki kažu da će to biti pobožan radio? Naravno da će imati emisije vjerskoga

sadržaja. Zbog toga je i potreban katolički radio jer na drugima nema dovoljno vjerskoga sadržaja. A i ono koliko ga ima,

često je problematične kvalitete. No, taj će se radio baviti i svim drugim pitanjima koja su važna za život pojedinca i zajednice, od politike do kućnih ljubimaca.

Neki se boje da će sada nestati vjerske emisije s drugih radijskih postaja?

Nadamo se da neće. No, to je pitanje profesionalnog odnosa dotočnih medija prema svojim slušateljima. Religija i pitanja koja su s njom vezana, sigurno su vrlo zanimljiva za slušatelje, ako se dobro prezentiraju. Stoga mediji ne moraju religijske sadržaje unositi zbog utjecaja vjerskih zajednica, nego radi interesa svojih slušatelja, gledatelja odnosno čitatelja. Naravno, ako se religijske emisije rade loše, onda su dosadne kao svaki drugi sadržaj...

Što HKR želi postići?

Želi ljudima reći svaki dan nešto lijepo, dati im optimizma, ohrabriti ih za dobrotu i prijateljstvo... Malo ih zabaviti, informirati ih. Pomoći im da se orijentiraju... Biti u službi svekolikoga dobra svojih slušatelja. Jednom riječju, navještati evanđelje, ili, ako hoćete, afirmirati kršćanske vrednote: istinitost, poštenje, međusobno poštivanje, solidarnost, ljubav prema životu, spremnost na žrtvu radi općega dobra, požrtvovnost u pomoći čovjeku u nevolji... skromnost i jednostavnost... Promicati obiteljski život, bračnu vjernost; zdravi patriotizam ali i ljubav prema svakom čovjeku, katoličku crkvenost, ali i ekumenizam i dijalog s drugim religijama i svjetonazorima... Zatvorenost i fanatizam bili su uvek strani hrvatskim katolicima. Mir i razumijevanje sa susjedima...

Puno lijepih ideja, zadaća i ciljeva. Najvažnije da to bude zanimljivo prezentirano, kako bi svi u Hrvatskoj i susjedstvu rado slušali Hrvatski katolički radio.

o. Mirko Mataušić

UTJECAJ MEDIJA - POZITIVAN ILI NEGATIVAN?

Prošetali smo centrom Zagreba i upitali nekolicinu mlađih kako i u kojoj mjeri mediji utječu na njihov život i općenito na formaciju mlađog čovjeka.

Evo što su nam odgovorili:

IVANA, 17.5.

Uopće ne gledam televiziju i mediji nemaju utjecaj na mene. Općenito, utjecaj medija na mlađe ljude je negativan, jer ono što ljudi vide na televiziji tako se i ponašaju.

ZVEZDANA, 16.

Mediji, a posebno televizija u velikoj mjeri imaju više negativan nego pozitivan utjecaj. Glavni razlog je što veliku većinu materijala prikazuju negativno i nestvarno.

SENI, 19.

Mislim da mediji imaju više pozitivan nego negativan utjecaj. Ja osobno provedem jednu trećinu dana pred televizorom što ni nije tako strašno, jer znam neke osobe koje provode i čitave dane uz TV.

ANTONIA, 20.

Mediji puno češće utječu pozitivno. Trebalo bi nešto promjeniti jer problem je što mlađi možda nisu ni svjesni koliko su se zasitili nasilja na malim ekranima.

KREŠIMIR, 22.

Televizija dosta negativno utječe i to posebno na djecu jer na TV-u vide puno loših stvari i onda vjeruju da je u svijetu isto tako. To je ono što ne valja na televiziji. Mislim da radio ima puno bolji utjecaj nego TV. Ona uopće nije neophodna današnjem čovjeku.

MARKO, 16.

Najveći utjecaj na čovjeka ima televizija koja sve više pažnje posvećuje nasilju, a to je dosta negativno.

NIKOLINA, 16.

Po mom mišljenju na televiziji nema nasilja i mislim da mediji pozitivno utječu na mlade ljude.

ANA, 18.

Neki mediji utječu pozitivno, a neki negativno. Uglavnom negativno.

Naprimjer: kroz crtice, razne emisije o nasilju, američke filmove, ali to se odnosi na jako mладог čovjeka, recimo, do 11-12 godina, a ne na formiranu ličnost.

MERI, 20.

Smatram da mediji ne mogu negativno djelovati na nekoga ako se radi o izgrađenoj ličnosti odnosno o dobrom odgoju. U zadnje sam se vrijeme okrenula od televizije jer sam primjetila da ima sve više filmova u kojima se previše ističe nasilje. To može negativno djelovati na mладог čovjeka. Sigurno je da u medijima ima previše nasilja, a mлади su se toga već pomalo i zasitili.

SINIŠA, 19.

Televizija me mnogo puta odvukla od pozitivnog rada, a to je ono što je negativno i loše. Osim toga TV me mnogo puta odvlači od molitve.

Razgovarale: Ivana Hanaček & Ivana Belušić
Photo by Mario Miloš

NOVA EVANGELIZACIJA

Piše: fra Ivica Jagodić, Nacionalni duhovni asistent FRAME

U posljednje je vrijeme bilo nekih događaja koji su važni za sve koji s odgojnog i crkvenog stajališta prate život mlađih. S jedne strane rasprave o novoj evangelizaciji, a s druge strane novi događaji u FRAMI privlače pažnju mlađih.

Franjevačka mlađež u ovome vremenu, što je prepoznatljivo i po ovome listu, stvara nov način programiranja rada s mlađima, gdje će se uskladiti ono što je bitno u kršćanskoj vjeri i etici, to jest nova zapovijed ljubavi.

Opaža se da mlađi ne shvaćaju uvijek odnos između evanđeoskoga govora i njegove primjene u životu. Stare su odgojne sredine, obitelj i škola, već davno u krizi, i nisu kadre prenositi one vrijednosti koje su bitne za dozrijevanje mlađih naraštaja.

Mlađe se često koristi za neko služenje u Crkvi i prije nego što su za to doista motivirani i prije nego što su prešli onaj unutarnji put kojim bi mogli odgovorno prihvati zadatke.

Stoga, treba što prije pružiti povjerenje mlađima, prihvati ih s uvjerenjem da oni posjeduju bogatstvo i da će njima biti povjeroeno Evanđelje u trećem tisućljeću.

Treba naglasiti da je cilj pastoralala mlađih pomoći im da se susretu s Isusom koji živi među nama i da ostvarenju toga susreta vode raznoliki putevi.

Najvažnije je gledati mlađe Isusovim očima. On ih dočekuje tako da razumije njihove probleme, sluša njihova pitanja, nudi im spasonosne odgovore.

Zato u programiranje odgoja treba unijeti nešto novo. Treba napustiti onaj način odgoja u kojem se isključivo školskim metodama samo prenose sadržaji i preuzeti nov način koji pružaju iskustvo

cjelovitog odgoja, iskustva koja se mogu doživjeti (susret s bijedom, patnjom, marginalizacijom, odgoj za zakonitost, za ekumenizam, za dijalog među religijama, za nenasilje, za čuvanje stvorenoga).

Najvažnije je shvatiti da svaki čovjek mora računati na izazov koji mu je upravljen od nekoga, od osobe koja je izvan njega, od Riječi koja mu govori da Bog uvijek povjerava čovjeku da svojom slobodnom odlukom pristane uz njega.

Vratiti se Bogu, svjedočiti Boga - to je ono najvažnije što mi kao kršćani možemo pridonijeti za obnovu društva. Te se vrijednosti teško probijaju u današnjem načinu života, u kulturu i društvo. Zbog toga donosimo nove smjernice koje nam jasno govore da su mlađi izvrsna prilika, štoviše vrijednost, kao dar koji Bog šalje na put nove evangelizacije crkvenoj zajednici.

Prema ovim smjernicama za novu evangelizaciju i odgoj mlađih u Franjevačkoj mlađeži već imamo neke značajne rezultate a za mnoge nove planove velikodušno ćemo uložiti najbolje snage.

Centar FRAME

Kao idealno sredstvo u službi pastoralala stvoren je centar Franjevačke mlađeži kao centar komunikacije i povezivanja mlađih iz svih osam franjevačkih provincija Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Tu se uključuju i ostala pomagala: list TAU, sustavi mreže za Hrvatski katolički radio i ostale djelatnosti što će povezivati razna iskustva među provincijama radi unapređivanja zajedništva u korist opće izgradnje.

Centar FRAME je izričito radnog karaktera tako da tu mlađi i rade honorarno

zaposleni. Mjesto i prostori centra nalaze se u franjevačkom samostanu na Kaptolu 9, u Zagrebu.

Nacionalni susret FRAME

Susret Franjevačke mlađeži na Trsatu do sada je bio organiziran tri puta od strane Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. To je trodnevni susret FRAME na kojem su bile prisutne i zastupljene i sve ostale provincije. Predstojeći susret u 1997. godini bit će također na Trsatu od 25. do 27. travnja u suradnji s ostalim provincijskim duhovnim asistentima i mladima. Ovakvi susreti ubuduće će se vjerojatno organizirati redom po svim franjevačkim provincijama.

Odgojno pastoralni program

Odgojno pastoralni program kao troetapni program za život i djelovanje FRAME nalazi se Projektu FRAME a treba biti primjenjen prema novim smjernicama pastoralna mlađih.

Program je u tri etape.

Prva etapa iznosi vrijeme priprave za obećanje. U tom se vremenu mlađi po svojem kršćanskom pozivu, prolazeći kroz temeljne sadržaje vjere i život sv. Franje, izgrađuju u vjeri i sazrijevaju za franjevački poziv.

Druga etapa pristupa produbljivanju u svjetlu izvornog i korjenitog iskustva sv. Franje pohranjenom u franjevačkim izvorima, te u usporedbi sa sinoptičkim evanđeljima kako bi se osposobili za život

i djelovanje po evanđelju.

Treća etapa iznosi svjedočenje ljudske, kršćanske i franjevačke osobnosti uz Pavlove poslanice koje nam otkrivaju život prve kršćanske zajednice i uz evanđelje i poslanice apostola Ivana.

Ova treća etapa istovremeno bi se trebala poistovjetiti s novicijatom FSR-a, naravno u uz pratinju delegata FSR-a, a što bi po našoj zamisli bio i realni prelazak u Franjevački svjetovni red.

Pjesmarica s notama i bez nota

Pjesma je sastavni dio okupljanja FRAME. Pjesmarica je veliko pomagalo za okupljanja i susrete FRAME. Ovdje je riječ o novom izdanju pjesmarice "Služite Gospodinu u veselju". Pjesmarica bez nota bit će samo dorađeno izdanje, a s notama novo. Uz pjesmaricu bez nota u dodatku bit će kao i do sada prvi tjedan psaltira iz časoslova Božjeg naroda.

List FRAME

Među novim oblicima pastoralna mlađih jest i ovaj list TAU koji sada držite u rukama i čitate. To je list za mlađe, članove FRAME i simpatizere sv. Franje. List priprema Novinska agencija FRAME (NAF).

Promidžba FRAME

Uskoro će vam u ruke stići prospekt o FRAMI, zamišljen kao propagandni materijal s kratkim informacijama kojeg ćete moći dijeliti vašim vršnjacima.

Ustrojstvo FRAME

Velika nam je želja da način života članova FRAME budu prepoznatljivi, da budu solidarni i misle na opće dobro.

Potrebno je da kao kršćani prihvativimo Božju riječ, da se možemo još više predati Božjem kraljevstvu. To je jedini način da od Boga dobijemo obilje milosti da bismo mogli shvaćati milosrdnu ljubav kao pravu svetost.

"Isus Krist jučer, danas i zauvijek" (Hebr 13,8)

U SUSRET KRISTU U TREĆEM TISUĆLJEĆU

"*Tko se zastidi mene i mojih
riječi u ovom
prelubničkom naraštaju -
njega će se stidjeti i Sin
Čovječji kada dođe u slavi
Oca svoga zajedno sa
svetim anđelima"*
(Mk 8,38)

***Svijetu je potreban hrabri
naraštaj!***

Stidite li se Evanđelja? Postavite sebi ovo pitanje i pokušajte iskreno na njega odgovoriti. Vjerujem da je ovo pitanje temeljno pitanje svakog vremena i dakako današnjeg svijeta u kojem živimo. Svaki je naraštaj prelubnički naraštaj i rijetki su ti trenuci u povijesti svijeta za koje možemo reći da su bili drugačiji. Analizirajući svijet i mlade u ovom današnjem svijetu (i sam se smatram mladim), nameće mi se zaključak da ništa ovom svijetu nije tako potrebno kao jedan hrabri naraštaj koji će se uspjeti odhrватi svijetu i vremenu u kojem živi: Jesmo li mi taj naraštaj?

***"Potrebno je u svom srcu stvoriti
predanost u Krista i prihvatići njegove
rijeci!"***

Imamo li dovoljno hrabrosti poput sv. Franje i toliko drugih poput njega reći ne zlu ovoga svijeta i vlastitim životom posvjedočiti za istinske vrijednosti Evanđelja. Okupiti nekoliko dragovoljaca i aktivista nije dovoljno, potrebno je u svom srcu stvoriti osjećaj, raspoloženje, predanost u Krista i prihvatići njegove Riječi - jer samo su one kadre promijeniti nas i sve oko nas. Tek tada nastaje

povoljna "klima" za svjedočenje, rast u zajedništvu, prava djelotvorna ljubav...

Možemo li mi nešto promijeniti?

Teško je suprostaviti se "masi" - rulji iz razreda ili društvu u kafiću, disku ili pak u politici ili na poslu... Postavlja se problem egzistencije, problem prihvaćenosti u društvu, čak i u vlastitoj obitelji... Možemo li mi nešto promijeniti? Ako se to ne pitate, onda više niste mlađi i nemojte se zamarati ovim člankom - on nije za Vas. Ako se pitate - odgovor je - možete, ali samo ako to i hoćete. Pomoći ćete imati na pretek - prije svega od Gospodina i njegove žive prisutnosti u sakramentalnom životu Crkve, od mnogih znanih i neznanih koji svakodnevno mole za obraćenje, mir, ljubav, razumijevanje, oprاشtanje... No, ni neprijatelj ne spava - pripravio je brdo napasti i problema, kušnji - "oduprite mu se čvrsti u vjeri", kaže sv. Pavao. Ta Krist nam daje duha jakost "Ne bojte se! Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta!". Vjeran je Gospodin, sve ako mi i nismo vjerni. On vjeran ostaje, ta ne može sebe zanijekati.

fra Smiljan Berišić

OPĆI SABOR FRAME

U subotu, 1. veljače ove godine na Kaptolu 9, u devet sati započeo je Opći sabor za sve duhovne asistente i predstavnike mjesnih bratstava FRAME iz osam franjevačkih provincija (Presv. Otkupitelja, Sv. Jeronima, Uznesenja BDM, Bosne Srebrene, Sv. Ćirila i Metoda, Sv. Jeronima franjevaca konventualaca, Sv. Leopolda Mandića franjevaca kapucina i provincije trećoredaca). Razlog ovom okupljanju je osnivanje nacionalnog (međuprovincijskog) vijeća FRAME, a raspravljaljalo se o osnivanju i opremanju centra FRAME svih provincija. Posebna se pažnja poklonila organizaciji godišnjeg međuprovincijskog susreta FRAME, izradi statuta, tiskanju raznih pjesmarica, novom odgojno-pastoralnom projektu, konceptu novog FRAMINOG lista TAU, te promidžbi FRAME.

Na samom početku svima nazočnima obratio se fra Ivica Jagodić, duhovni asistent FRAME, s par uvodnih riječi o svrsi ovog sastanka i programu, a potom i o. Lucije Jagec, provincial Hrvatske franjevačke provincije Sv. Ćirila i Metoda.

Sastanak je nastavljen predstavljanjem rada po provincijama i mjesnim bratstvima. Mladi uglavnom djeluju po sektorima: animatorski, ekološki, novinarski,

Rad Općeg sabora

liturgijski, glazbeni, dramski, karitativni..., organiziraju mise za mlade, sastaju se uz pjesmu, molitvu, upoznavajući se sa životom sv. Franje želeći živjeti Evangeliye po njegovu primjeru; posjećuju staračke domove, bolnice, tečajeve stranih jezika, satove gitare,

izvode igrokaze, organiziraju Božićni ručak za beskućnike i siromašne... FRAMA postoji i djeluje u mnogim gradovima i mjestima diljem Hrvatske i susjedne BiH, te čak i u Hrvatskim katoličkim misijama u Linzu i Beču.

Nakon kraće stanke i ankete o FRAMI (dojmovi o mjesnim, regionalnim, provincijskim susretima i o listu "TAU") nastavljeno je s diskusijom o prijedlozima za FRAMINO djeđovanje na nacionalnoj razini. Predstavljen je i logotip novog lista Franjevačke mladeži "TAU", koji će od sada izlaziti na većem broju stranica. Svi framaši zainteresirani za suradnju i rad na listu pozvani su da se jave Novinskoj agenciji FRAME (NAF), a spomenuta je i suradnja s Hrvatskim katoličkim radnjom.

Službeni dio završen je zaključkom za sazivanje sastanka duhovnih provincijskih asistenata i predsjednika (predstavnika provincija) na Kaptolu 9, 1. III. s početkom u 9.00 h. Ovaj sastanak bi trebao biti priprema za međuprovincijske izbore za Nacionalno vijeće (5 članova), s tim da se prvo održe izbori za Provincijska vijeća, tamo gdje to još nije učinjeno.

Renata Curić

Okučani: Duhovni asistent FRAME je fra Božidar Blažević. S radom je započeo 95. godine i ima oko 120 članova. Imaju tečaj talijanskog jezika, glazbenu školu, zbor, skupinu za folklor i "klapu". Organiziraju hodočašća, molitvene susrete i koncerte.

Gornji Bogičevci: U toj župi FRAMU je organizirao fra Ivan Franjić. Tek su na početku. Sastaju se u zgradici zadružnog doma i imaju u planu organizirati u korizmi "Križni put" ulicama samoga mesta, kako bi stari vidjeli da "ima i mlađih u njihovom mjestu i da se znaju moliti".

SUSRET ANIMATORA

U Hrvatskom Leskovcu, u kući Emaus, od 07. - 10. siječnja 1997.g. održan je godišnji susret animatora FRAME Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. Na četverodnevnom susretu mladi su upoznati s novim načinima organizacije rada mjesnih bratstava. Prvi dan fra Ivica Jagodić predstavio je brošuru "Pastoral mladih", u kojoj je ukratko objašnjena uloga odgoja i odgojitelja mladih. Jedan od gostiju na susretu bila je s. Valentina Mandarić. Svojim predavanjem pojasnila je ulogu animatora u sazrijevanju zajednice i svakog njenog pojedinca. Konkretnim primjerima upoznala nas je s drugačijim pristupom rada u zajednici. U popodnevnom dijelu programa drugog dana o. Josip Koren upoznao je mlade s načinima na koje mogu animirati uz pomoć prikazivanja dijapositiva. Trećeg dana rada, o. Mirko Mataušić održao je seminar na temu "Osnovne novinarske vrste". U prvom dijelu ukratko je govorio o sadržaju i obliku pojedinih vrsta novinarskog izvještavanja, dok su u drugom dijelu sudionici susreta podijeljeni u grupe, praktično primjenjivali svoja novostečena znanja. Posljednji dan ovog susreta održani su izbori za provincijsko vijeće FRAME.

Cijelokupno druženje zaokruženo je sv. Misom koju je predvodio fra Lucije Jagec. Nezaboravnih par dana zasigurno je svakome poslužilo za vlastito oblikovanje, te upoznavanje sa pastoralom i formacijom istog. Od svega, svatko je na svoj način prihvatio nešto od teza o postojanosti, osobnosti i karakteru te postao svjestan velike odgovornosti animatora.

Ana Pavletić

Susret animatora u "Emaus-u"

KARITAS I GLAZBA

FRAMA u župi sv. Mihaela djeluje već duže vremena. U zadnjih godinu dana nastavila je ostvarivati svoj program i ciljeve. Najviše je ovdje istaknut karitativni i glazbeno-scenski program.

Franjevačka mladež župe sv. Mihaela rasla je u karitativnim djelatnostima što se uglavnom odnosilo na posjete: ranjenicima u oporavilištu u Novoj bolnici, lječilištu narkomanu u Međugorju te raznim drugim ustanovama kao što su

Dom za napuštenu djecu u Nazorovoju, te Centar za autizam u Studenskom gradu.

U glazbeno-scenskom programu ove zajednice ne bismo smjeli propustiti nastup na Trsatu potkraj travnja prošle godine. Pred

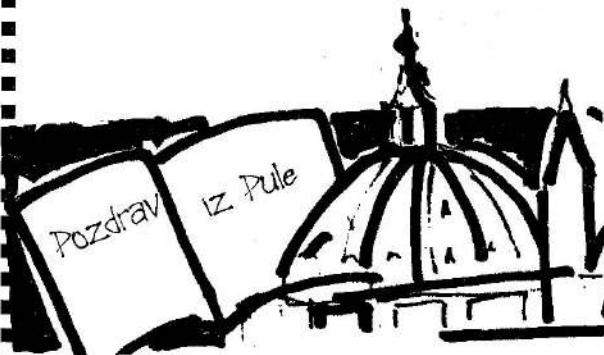
kraj školske godine bili smo također pozvani da u Tehničkoj školi Ruđera Boškovića ponovo upriličimo naš glazbeni nastup. Što se tiče susreta petkom uglavnom smo ih provodili raspravljujući o aktualnim temama, a koji put bi došao svećenik te nam održao predavanje u skladu s tekućim blagdanima.

Naša FRAMA i dalje raste u pomaganju drugim ljudima te se oblikuje u mnogim drugim sferama franjevačkog života, a planira se uvesti i malo veći angažman svećenika župe u rad ove zajednice.

Fabijan Kale

"NA POČETKU NEČEG NOVOG"

Bratstvo pulske FRAME vuče korijene još od doba prije prve sv. Pričesti, kad su neki od nas zajedno ometali dječju misu, djevojčice sudjelujući u glasanju malog zbora, a dječaci skačući po oltaru u malim, bijelim albama.

Sada, nekoliko godina poslije, još uvijek se bavimo istim aktivnostima, samo se to sada zove uveličavanje mise pjevanjem, čitanjem i služenjem kod oltara.

Prvi susret s Franjevačkom mladeži dogodio se na Košljunu 1995. godine, nagovaranjem lokalnog Trećeg reda.

Oni koji su išli nisu požalili jer su tamo iskusili nešto novo: ljubav Božju u druženju s braćom, novi duh, radost do tada gotovo nepoznatog sveca, Sv. Franje Asiškog.

Tamo su bili skupljeni: Božja ljubav, franjevački duh i mladenački polet na jednom mjestu i pod jednim nazivom - bratstvo Franjevačke mladeži.

Tako je u našim srcima, još mnogo prije službenog osnivanja bratstva, planula iskra, iskra Kristove ljubavi i želje da riječ Božja bude dostupna svakom, da svatko ima priliku iskusiti snagu Božje milosti i dobrote.

Osnivanje bratstva omogućio nam je fra Anselmo Stulić - novi župnik. Njegova želja da se i u Puli oformi zajednica mladih, kao što je to već bilo učinjeno u Rijeci, odmah je prihvaćena.

Pulska FRAMA počela je službeno postojati i djelovati 17.03.1996. Uz vodstvo našeg duhovnog asistenta, fra Anselma, svečano smo proslavili taj čin euharistijskim slavlјem koje je predvodio o. Mario Šikić. Izglasano je i vijeće na čelu kojeg je predsjednica Jelena Vuković.

Tako smo se našli na početku nečeg za nas sasvim novog. Pomalo nesigurni, ali prepuni zanosa, vjere, ispunjeni Duhom Svetim i uzdajući se u Božju milost, ujedinili smo naš mladenački polet i spremnost da slijedimo Krista stopama sv. Franje u bratstvo Franjevačke mladeži.

Franjevački duh nas mladih očituje se i u druženjima i izmjeni iskustava sa braćom pa se tako mnogi, osobito riječka FRAMA, sjećaju igrokaza "Obraćenje sv. Franje" kojeg smo obradili i prilagodili našem vremenu i izveli u Puli, Rijeci i na Košljunu, te naših zajedničkih putovanja u Zadar i na Plitvice.

Danas pulska FRAMA broji 20 članova koji kroz razne aktivnosti (animiranje večernje Sv. mise nedjeljom, posjeti staračkim domovima, te općenito zalaganje za širenje riječi Božje) pokušavaju uistinu naslijedovati Isusa Krista i Božju riječ primjenjivati u svakodnevnom životu, uvijek s istim zanosom i radošću koje je imao i sv. Franjo.

Gospodin poziva svakog čovjeka da otvori svoje srce kako bi u njemu potaknuo iskru ljubavi i vjere, kako bi mu dao potrebnu snagu za primanje i širenje Božje riječi. Na to smo osobito pozvani mi mladi kako bismo svojom radošću i veseljem približili Božju ljubav svima.

I na kraju, franjevački pozdrav "Mir i dobro" svim framašima i svim ljudima dobre volje!

Erik Roznbeker i Sabina Mikler

FRAMA U "BOSNI SREBRENOJ"

■ Provincija "Bosna Srebrena", u ratnim i poratnim vremenima, uspjela je organizirati FRAMU u više svojih župa i uključiti se u pokret FRAME u crkvi u Hrvata.

■ O FRAMI u Provinciji "Bosna Srebrena", fra Joso Oršolić kao promicatelj duhovnih zvanja, na Malom općem saboru je rekao: "U Provinciji Bosni Srebrenoj FRAMA je službeno označila početak svog rada i djelovanja na sastanku u Visokom 25. studenog 1996. godine. Neizmjerno je bogatstvo i veličina prije svega imati mlade, moći ih slobodno okupljati i bolje upoznati s osobom sv. Franje. Duhovna dimenzija jest ono što je danas najpotrebnije mladom čovjeku. Kako i sama dolje navedena predstavljanja govore, FRAMA već aktivno, i prije službenog datuma, djeluje u našoj Provinciji, kao i u još nekim mjestima iz kojih su predstavnici bili spriječeni doći na ovaj sabor. Ovo nam je dobra prilika da iznesemo svoje rezultate, ali i poticaj da se učine novi koraci."

■ Donosimo kratko predstavljanje svojih FRAMA iz nekoliko župa "Bosne Srebrene".

■ **Tolisa:** duhovni asistenti FRAME su fra Marijan Živković i s. Ana Oršolić. U Tolisi FRAMA je počela sa svojim radom oko sv. Franje 1996. godine. Okupljuju se srijedom, a ima ih oko 110 i podijeljeni su u nekoliko timova. Za svaki tim su izabrali koordinatora.

■ **Vitez:** duhovni asisten je fra Ivo Kramar. U Vitezu je FRAMA počela djelovati oko sv. Franje 1995. godine i ima

ukupno 250 članova, od toga 100-ak aktivnih. Rade u nekoliko skupina. Uređuju radio emisiju, aktivno sudjeluju u liturgijskim i drugim slavljima župe. Pomažu svećenicima u organiziranju vjeronauka. Sudjelovali su na Festivalu amaterskih kazališta Hrvatske. Organizirali su Susret mladih Srednje Bosne u kolovozu '95. i '96. godine.

Novi Šeher: Franjevačka mladež u župi Novi Šeher, općina Žepče, postoji od rujna mjeseca 1995. Sačinjavaju je uglavnom srednjoškolci, mladež koja ima od 15 do 18 godina, dječaci i djevojčice gotovo u izbalansiranom omjeru. Duhovni asistent je fra Vjeko Tomić. Izabrali su vodstvo, predsjednika i vijeće. Na sastancima ih bude oko 50-ak. Umjesto davanja obećanja dobivaju članske iskaznice koja je vidljiv način identifikacije s ovom zajednicom. Da se dobije iskaznica traži se minimum deset dolazaka na sastanak te suglasnost ostalih punopravnih članova. Imaju i svoj list "Naš TAU". U FRAMI djeluje i poznati Band "ALFA" te tako dio susreta bude uvijek u pjesmi. Nekad se vježbaju i liturgijske pjesme, a često se pjeva radi raspoloženja i ugodnog druženja koje donosi pjesma. Bili su na susretu FRAME na Trsatu '96. Glasovanjem su izabrali i vodstvo FRAME: predsjednik je Mirjana Ivešić, zamjenik Josip Tirić-Roki. Od svojih aktivnosti rado spominju, uz sudjelovanje u liturgiji i drugim župnim slavljima i poziv FRAME iz Viteza čija je glumačka skupina izvela predstavu Mile Budaka: Ognjište. Članovi FRAME posjećuju bolesne u svojoj župi za Božić i Uskrs, kao i u bolnici u Žepcu.

Rama-Šćit: Duhovni asistent FRAME u Rami je fra Stipo Karajica, a u Rumbocima fra Ilija Krezo. Na sabor su poslali šest predstavnika. Imaju stotinjak članova. Sastaju se svakog petka i podijeljeni su u razne radne skupine. Saboru su poslali i brzovat potpore.

Livno: Župni vikar fra Antun Perković je bio prisutan sa željom da se upozna kako FRAME radi i što bi on mogao učiniti u svojoj župi. Livno ima oko 2.500 mladih kojima je svakako potrebno jače duhovno

POČETAK I U KRAPINI

Evo napokon i nas u veliku franjevačku obitelj. U prosincu prošle godine smo u Krapini na inicijativu fra Celze Vlahovića, gvardijana franjevačkog samostana, osnovali FRAMU.

ozračje i bolje upoznavanje s osobom sv. Franje.

(FRAMA - Okučani i FRAMA Gornji Bogičevci također spadaju pod provinciju "Bosne Srebrene, a njihov rad je predstavljen na str. 11; op. a.)

Uloga animatora, duhovnog asistenta, te podrška župnog osoblja je u našim prilikama od presudne važnosti za uspješno organiziranje i djelovanje FRAME. Objedinjavanje i suradnja mjesnih FRAMA na provinčkoj razini, kao i međuprovincijska suradnja jesu uvjeti za dobar rad s mladima i njihovo duhovno obogaćenje životnim primjerom i djelom svetog Franje.

fra Joso Oršolić

POSJET DJECI S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

Između ostalih djelovanja Virovitičke FRAME jedno od najljepših bio je posjet, povodom Božića, Školi za djecu sa poteškoćama u razvoju. U školi se nalazi 70-ak učenika koji rade po posebnom programu. Nakon prvog upoznavanja otpočeo je prigodan program u kojem su učenici pokazali svoja znanja u plesu, glumi i recitacijama. Nakon njih na red su došli framaši sa svojim prigodnim programom, koji se sastojao od nekoliko božićnih pjesama kojima su pokušali dočarati božićnu atmosferu. Zatim je uslijedio najuzbudljiviji dio, podjela darova. Novac za darove prikupljen je dobrotvornom akcijom 15.12.1996. U toj akciji framaši su prodavali predmete koje su sami izradivali. Svima nam ostaje nuda da će se ovakve plemenite geste nastaviti i ubuduće.

Dragica Jengić & Martina Belić

Okupljamo se, kao i prije, svake subote na redovite sastanke, ali ne više kao "Zbor mlađih Krapine", nego kao pjevački zbor, FRAMA, te kao Karizmatska molitvena zajednica plamena ljubavi neokaljanog Srca Marijina. Duhovnik nam je fra Jakov Ripić kome mnogo dugujemo i kome zahvaljujemo za sav trud do sada uložen. Kroz to subotnje druženje, osim što se prisustvuje sv. misi, raspravlja se o problemima i postignutim rezultatima

Mlada i tek osnovana zajednica mlađih broji 20-ak članova, koji imaju čvrstu volju, te će, nadamo se, uz milost Gospodnju biti kamen temeljac za obraćenje svih, a posebno mlađih u Krapini. Izabrali smo predsjednika, dopredsjednika, vijeće, tajnika, blagajnika, odgovorne za karitativne djelatnosti. Odredili smo i članove za pripremu oko sv. mise, za publikacije i štampu, za oživljavanje pjevačkog zbora i orkestra, imamo svoje ministrante, a imamo i članove iz vrlo udaljenih mjesta. Osjećamo se pozvani da se pridružimo svim framašima i Trećem franjevačkom svjetovnom redu, gradeći put do vječnoga života svojim molitvama, postom i dobrim djelima. S tim osjećajem u srcu pozdravljamo framaše iz cijele Hrvatske služeći Gospodinu u veselju.

Velika hvala fra Ivici Jagodiću.

Helena Salopek

FRAMA U RAMI

Franjevačka mladež, organizirano bratstvo u Rami, djeluje već skoro godinu dana. Okupljanja i redoviti sastanci su petkom u 18.00 sati u prostorijama Franjevačkog samostana Rama/Šćit. Za sada FRAMA u Rami broji oko stotinjak članova i simpatizera (mladića i djevojaka), dobi od 14 do 30 godina. Kako i sam Statut Franjevačke mladeži nalaže, FRAMA u Rami ima svoje Vijeće, a čine ga duhovni asistenti (trojica mlađih franjevaca) i četveročlano privremeno vodstvo.

Franjevački ideali

FRAMA u Rami, a smjeli bismo tvrditi i šire, već je prepoznatljiva, ne samo po imenu, nego i po radu. Djeluje programski. Slijede se franjevački ideali, otkrivaju se i nude sadržaji konkretnog i smislenog života i rada u skromnoj ponudi za mlade ljude na ovim povijesnim prostorima svehrvatskog življa. Tako otkriveni i usvojeni ideali i sadržaji nastoje se dobromanjerno i voljno utkati mladim ljudima u podneblju gdje žive i rade. Na osnovu zacrtanih projekata, analizira se i daje ocjena urađenoga, a za budućnost se predlažu i usvajaju prioritetni zadaci. Postavljaju se uvijek glavne smjernice rada i djelovanja za neki određeni i usvojeni vremenski period.

Prepoznatljiv rad

Utemeljenjem, te angažiranjem svakog od članova FRAME u neku od formiranih grupa: dramska, folklorno-zabavna, izdavačka, karitativna, športska, planinarska, ekološka i glazbena grupa; voditelji spomenutih grupa pokreću mlade na djelotvoran rad unutar FRAME. Uzimajući i imajući u vidu sve okolnosti s kojima se susrećemo, možemo istaknuti dosadašnje ostvarene projekte: Održano je nekoliko tribina i predavanja za mlade, priređena misa za mlade, organizirano nekoliko kulturno-zabavnih priredbi, svečanosti i izleta otvorenog pristupa za sve mlade; redovno sudjelovanje i oglašavanje na lokalnoj radijskoj postaji "RAMA", organizirani su "Božićni dani" u Rami, a u sklopu toga izdat je prigodan plakat

"Ljubav budi ljubav", izveden je u skoro svim mjesnim crkvama božićni recital "Božić za treće tisućljeće", otvorena bogata knjižnica mlađih, animirane športske aktivnosti, te druženja sa studentima, posjet invalidima domovinskog rata, a najusrdniji pothvat bio je prigodni korizmeni posjet, većinom starijim i nemoćnim obiteljima koje su se vratile u Zvirnjaču - jedino mjesto koje je srpsko-četnička vojska bila okupirala u općini Rama.

U službi mlađih

Framaši su ti koji se trude oko sve svjesnjeg uključivanja mlađih u intenzivno učenje stranih jezika u Rami (engleski i njemački jezik), zatim humanitarno pomaganje siromašnih i ugroženih obitelji, te se uskoro očekuje izdavanje prigodnog lista mlađih framaša "TAU" itd.

U cilju jedinstvenog, djelotvornog i plodonosnog rada FRAMA Rame podržava svaki ozbiljniji program, ali i uvijek nemametljivo teži za osobno prepoznatljivim, sveobuhvatnim i koordiniranim radom na svim društvenim područjima, te unutar FRAME. Nadamo se da će nam duh svetog Franje ostati i dalje prihvatljiv, te da ćemo ga kao njegovi mlađi nasljedovatelji, znati posvjedočiti i drugim mlađima našega vremena.

Mara Cvitanović

BRATE KAJINE

Sjecas li se, dragi brate, onog dijela

nasega života?

Zajedno bili smo u vijek,

i u trenucima

kada naša su tijela odvojena bila.

Toliko duhom vezani bijasmo.

U svakoj nevolji, u svakome zlu,

oslanjali smo se:

ti na mene, ja na tebe.

I da znaš brate,

ne bojah se tada.

I sjeti se samo

kako svaki tren radosti i sreće

dijelili smo bratski.

Da, brate Kajine, duboko u srce

sadili smo granu.

Granu Istine, Ljubavi i Mira,

Tako...

Vrijeme je teklo, sve je prolazilo,

jedino je bratstvo naše ostajalo.

Cijelo to vrijeme, ja svim svojim bićem

vjerovah u tebe.

A sada...

Brate Kajine, zar ne vidiš?

Moja duša plače,

moje srce grčevito se steže,

ali nisu me drugi osudili na smrt,

već ti, brat, ti!

Moja je zadnja molba

da pogledaš me u oči.

U njima ćeš vidjeti

krik moje duše što govori:

"Ne, brate Kajine,

ne zovi me u polje.

Uime ljubavi naše-

Neka ubije me bilo tko,

samo brate,

nemoj ti!"

DUH SVETI

Krh sam i sitan

Poput praha na zemlji

No za tebe sam bitan.

Duše Sveti.

Dodi te me posjeti

Da u tebi se utopim

Tvoju silu duša da osjeti.

Duše Sveti!

S tobom želim htjeti

Uskrsnuće moga ja

Cijeli život s tobom bdjeti

Duše Sveti!

Spoznati Trojstvo

Ući u Jedinstvo

Udjeli: to mi je bivstvo

Duše Sveti!

o. Mario Crvenka

16.07.00

NAGOVJEŠTAJ

doći će

ruke imat neću

ni noge

ni udove

ni vidjet me nećeš

ali bit ću ondje

gdje i sada

beščutno sjediš

žureći

u zid

kao u zid plača

kao

da su na nj

razapete

osovine moga tijela

Silvestar Vrljić

BOLNE NOĆI LJUBAVI

Znane su mi noći

kada suze same teku,

kada čovjek od bola

ne može da plače,

ni da se nada,

ni da moli,

i osjeća samo jedno.

A to je

da voli.

Danijel Maljur

TRSAT '97

"Učitelju, gdje stanuješ? Dodite i vidite!" (Iv 1,38-39).

Dragi mladi prijatelji! Pred nama je IV. susret Franjevačke mладеžи, koji ćemo ove godine proslaviti razmišljanjem o Isusu Kristu "jedinom Spasitelju svijeta jučer, danas i uvjike!" (Usp. Heb 13,8).

U svojoj poruci Papa nas potiče na razmišljanje o Isusovom liku, o Isusu koga traže, koga ne poznaju, koga ne prihvataju, koga odbacuju, zabranjuju, ali koji uvijek oduševljava svijet mладих

kad mu se otvaraju da čuju što im On po Duhu Svetom govori.

Papa, dakle, pokazuje mладима "mjesto" gdje mogu susresti Isusa, u

Svetom Pismu, u sakramentima i u braći, što nam donosi i naš nacrt statuta "Oblik života".

FRAMA potaknuta riječima Svetog Oca, ulazi u prvu godinu priprave na ulazak u "Treće tisućljeće", godinu koju ćemo posvetiti:

- a) susretu s riječi Božjom;
- b) ponovnom otkrivanju svoga krštenja;
- c) radosnom i aktivnom sudjelovanju u sakramentima pomirenja i euharistije;
- d) pronalaženju onih osoba i posebnih važnih mjesta u kojima mлади proživljavaju bijedu, odbačenost, lutanja i sl.

Možda ćete se zapitati: što ćemo dati mладима? Odgovor je jednostavan: Bibliju u ruke. Po primjeru sv. Franje koji je živio evanđelje, potičući da se mлади doista susretu s Kristom u njegovoj Riječi.

Podsjetimo se da ćemo se i ove godine okupiti u trsatskom svetištu »Majke milosti«, koju je i Franjo uzeo za Majku i Zaštitnicu svoje braće. Njezino štovanje, ako je dobro protumačeno, ni na koji način ne može biti na štetu dostojanstva i djelotvornosti Krista, jedinog Posrednika.

Marija u stvari trajno pokazuje svoga božanskoga Sina i predstavlja se svim vjernicima kao model proživljene vjere.

fra Ivica Jagodić

PROGRAM

petak, 25. travnja

-Okupljanje od 15.00 do
18.00 sati

-Veèera

-Molitva

Subota, 26. travnja

-Doruèak

-Fuñarnja molitva

-Predavanje o. Emanuela

Hoška:

"Uèitelju, gdje stanuješ?"

-Rad po grupama

-Ruèak

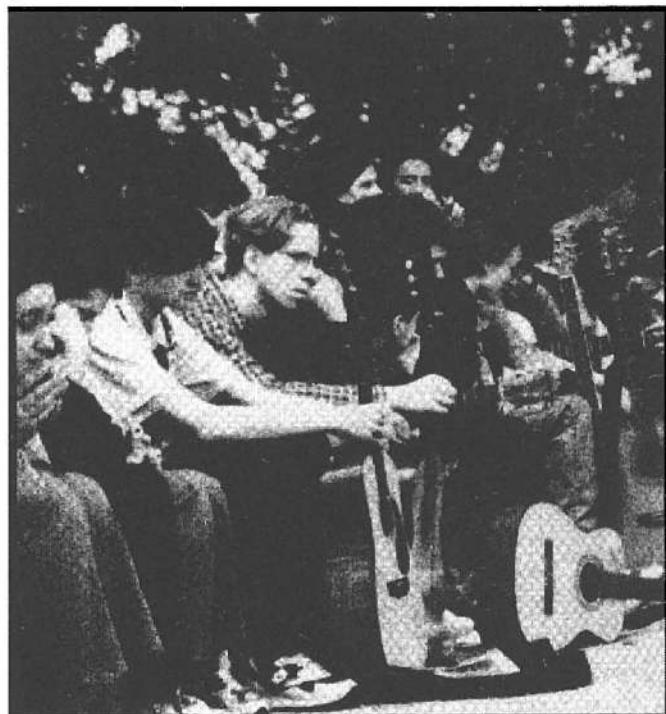
-Popodnevni odmor
i razgledavanje grada

-Euharistija

-Veèera

-Mjuzikl "FRAMA sa sv.
Franjom zajedno"

-Kratka molitva prije
spavanja

Nedjelja, 27. travnja

-Doruèak

-Fuñarnja molitva

-Euharistija (nadb.
Anton Tamaruf)

-Ruèak

-Oproštaj u bazilici
(oko 13.00)

Prijave se primaju do 15. travnja
kod fra Ivica Jagodića na tel. 099/
429-194, 01/ 48-111-25, 01/48-
111-26 ili u Nacionalnoj
srediñnjici Franjevaèke mlaðeži
01/426-900.

Cijena uèetca je 40 kuna po
osobi. Sa sobom treba ponijeti
vreèu za spavanje, podmetaè za
vreèu i dobru volju. Molimo vas
da ovom susretu pristupite u
franjevaèkom duhu, te svojim
prisustvom uistinu obogatite
ovaj susret.

Ivan Jurišić, Radio Sljeme:

Možemo se pohvaliti da smo prva radio postaja u Hrvatskoj koje je dva puta godišnje emitirala krunicu koju svaki put predvodi Uzoriti kardinal Franjo Kuharić.

No, osim toga s vremenom emitiramo emisiju "Hvaljen Isus i Marija",

u kojoj sudjeluje šest svećenika iz grada Zagreba. Uz misne koje redovito prenosimo na neke značajnije blagdane imamo i razne druge akcije vezane uz Crkvu. U sklopu noćnog programa ponekad imamo i kontakt program u sklopu kojega govorimo o aktualnoj temi. Takve su emisije vrlo slušane. Neke specijalizirane emisije, izuzev one koja se emitira svakoga dana u jutarnjim satima, ne postoje na ovom radiju.

Ali, uvijek u sklopu programa nastojimo obuhvatiti sve događaje pa tako i one koji se izravno dotiču vjerskih pitanja. Naš je cilj da naš cjelokupni program, a ne samo neki njegovi segmenti, nose kršćanska obilježja. Možemo se pohvaliti da jako dobro suradujemo sa svim katoličkim zajednicama, a i pojedinačno sa samim župama. Trudimo se zabilježiti sve aktivnosti i događaje vezane uz Crkvu.

Sadržaj naših emisija je i u orijentirani su na taj način da se moralne vrijednosti ističu u prvi plan.

VJERA UETERU

Da je vjera na medijima i više nego osjetljiva tema savršeno dokazuje ovo malo istraživanje kojem su se uglavnom odazvale radio postaje koje u svom programu barem malo dijeluju i posvećuju i pitanjima vezanim uz vjeru. Nije bilo izvedivo da u rednjem programu ne bi mogli napraviti, nego stoga što dobar dio urednika ovu temu ne smatra dovoljno ozbiljnom da bi joj posvetili malo pažnje.

Vrlo je mali broj onih radio stanica na kojima emisije o vjeri

čepe ne postoje, no činjenica da ih ima ne bi se smjela samo tako zaobići.

Od ispitanih postaja ističe se RADIO SLJEME koji je svoju

vrednotama, te gotovo cijeli program postavio na moralnim

150 minuta vjerskog sadržaja. Uz to ponosno ističu emisiju Ra-

RADIO 101 u svom programu nema niti jednu emisiju ove

spremni su u budućnosti ne mali dio minutaže posvetiti i vje-

Na regionalnim krugovalima, širom Hrvatske, ovakva vrsta

intervalu.

Ono što iznenaduje je to da neki urednici i više nego poznati

kako to kažu "zaposlenosti", a drugi zbog toga što vjerojatno

U razgovoru s urednicima spoznao sam da je velika većina

pokušavaju nešto učiniti u vezi s tim.

Na pitanje: "Zašto nema više takvih tema na radiju?", svih

poticaja i sugestija od strane slušatelja. Znači, sve ovise o

emisijama, oni će nam to i omogućiti, ili to tek samo tako

Mladi su se zasitili nasilja. To uvjerljivo pokazuju ankete u

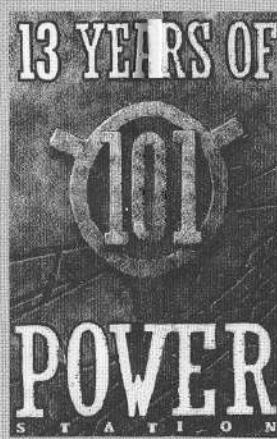
Mediji trebaju nešto promjeniti, a sve upućuje da bi rješenje

Sada je i više nego povoljno vrijeme da se jasno i glasno pre-

Samo se tako može promijeniti trenutačno stanje što se tiče

**Silvestar Vrbanac,
RADIO 101:**

U medijima su premašio zastupljene duhovne vrijednosti. Ono što se u javnosti smatra duhovnošću to se uglavnom svodi na alternativnu medicinu i na horoskop. Osim na katoličkom "Radiju Marija" ne postoji prostor za duhovne teme u okviru vjeroispovijesti. Mi na 101-ici nemamo nikakvu vjersku emisiju. Već duže vrijeme planiramo pokrenuti tako nešto, no do sada još nismo imali anketu u kojoj bi mogli obraditi to pitanje i vidjeti koliko sami slušatelji traže tako nešto. U svakom

slučaju spremni smo pokrenuti jednu emisiju na našem radiju koja bi naravno morala biti dobro isplanirana. Kriza moralna o kojoj se danas toliko govori i iz koje izvire masa problema proizlazi iz krize mjerila vrijednosti, budući da su zanemarene duhovne vrijednosti, te se nameće nekakve materijalne vrijednosti. Duhovna komponenta je najvažnija komponenta u životu. Sve ostalo je gubljenje vremena i traženje pravih vrijednosti. Jedna vjerska emisija apsolutno je potrebna ovom radiju, ali je isto tako potrebno da se ona napravi na način koji će biti svima prihvatljiv.

Cvitko Teskera, RVG: Nemoguće je zamisliti razvoj čovjeka bez duhovnih vrednota. U sklopu našeg programa dotičemo se i vjerskih tema, a na poseban način u specijaliziranim emisijama. Postoje dvije takve emisije: jedna u trajanju od 25 minuta koja se emitira nedjeljom u jutarnjim satima i emisija Rajka Bundala koja se emitira nedjeljom u večernjim satima u trajanju od dva sata. Što se tiče one prve emisije ona govori o nedjelji kao Danu Gospodnjem i donosi evandelje toga dana. No ako je nešto posebno na RVG-u onda je to sigurno duhovna emisija Rajka Bundala.

Pripremio: Igor Kanižaj
Photo by Mario Miloš

FRAMA S KRISTOM U TREĆE TISOĆLJEĆE

Glas iz Jeruzalema

Dragi framaši,

budući da se nalazim na mjestu koje bi vas, mislim, sve moglo zanimati, opisat ću vam ono što mi se čini najzanimljivijim, kao jedan lijepi početak našeg dopisivanja u ovom obnovljenom ruhu lista Tau.

Zašto "Sveta zemlja"

Kao što već možete vidjeti iz samog naslova nalazim se u Svetoj zemlji. Zašto se to mjesto zove "sveto"? Odgovor je jednostavan: posvećeno je prisutnošću Božjom. Bog je u Starom zavjetu pozvao Abrahama da ostavi sve i da podje u zemlju koju će mu pokazati. Od toga trenutka ova zemlja postaje Obecana, postaje cilj, meta iščekivanja i kraj svih težnji židovskoga naroda, potomaka Abrahamovih. To je zemlja u kojoj je živio Izak, a Jakov se u njoj borio s Bogom, te je stoga nazvan Izrael. To je zemlja u koju je Mojsije poveo svoj narod iz egiptskog sužanstva, ali sam u nju nije mogao ući. To je zemlja u kojoj je Bog, uvijek vjeran svom Savezu, neprestano bio uza svoj izraelski narod koji ga je, živeći u ljepoti obećanoga, mnogo puta iznevjerio. To je zemlja u koju ih je ponovo uveo nakon babilonskog ropstva, u kojoj su mu oni sagradili hram, u kojoj su mu neprestano upravljali molitve, jecaje i prošnje. Konačno, to je zemlja u kojoj je u punini vremena Riječ Božja postala Tijelo, u kojoj je živio, naučavao, za nas trpio i umro Isus Krist, te je treći dan uskrsnuvši povratio dostojanstvo palom čovjeku i uzašavši na nebo ponio sa sobom i našu ljudsku narav,

postavši tako nada i svima nama koji želimo jednom ugledati lice njegovo. Sveta je ova zemlja i stoga što je ovdje nastao najveći dio Svetog pisma koje su tu stvarali naraštaji i naraštaji vjernika. Posvetile su je, konačno, i molitve, pjesme i suze tolikih hodočasnika koji od davnine i još uvijek dolaze ovamo uvjeriti se svojim očima da je Grob prazan i da je Spasitelj živ.

Jeruzalem, duhovno središte

Sveti grad Židova, kršćana i muslimana, čuva u svojim zidinama i oko njih velika svetišta. Budući da se nalazimo u korizmenom iščekivanju Uskrsa, najbolje će biti da vam opišem nešto od onoga što se u vezi toga ovdje može vidjeti. Ograničit ću se samo na posljednje dane Isusova života i njegovu Pashu, prelazak u novi život. U podnožju Maslinske gore nalazi se mirno mjesto: Getsemani, vrt zasadjen maslinama. Ovdje je Isus predao svoj svršetak u volju Očevu. Tu, uz sam vrt, danas je zasjela velika bazilika, crkva mirna i mračna, dočaravajući nam tjeskobu Getsemanija, mjesto tako drago svima koji su ovdje bar jednom obavili prvu klanjanja. Iz te se crkve lako dolazi do mjesta Isusova Križnog puta koji još i danas hodočasnici mole hodajući ulicama grada. Početak je danas u dvorištu jedne muslimanske škole koja se smjestila upravo na mjestu gdje je nekada bila tvrdjava Antonija u kojoj je Pilat osudio Isusa na smrt. U blizini se nalaze kapele bičevanja i osude, te Litostratos ili pločnik. Pravi križni put nemoguće je rekonstruirati zbog promjena ulica i

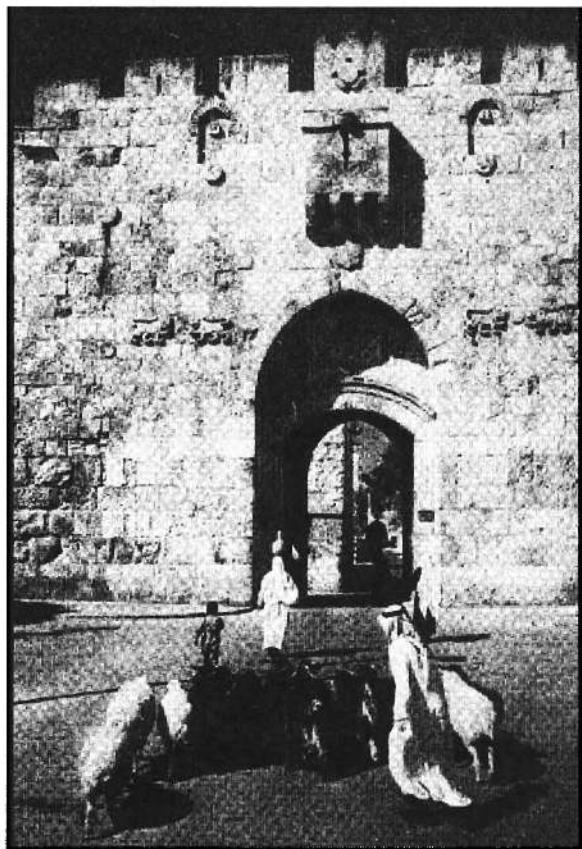
građevina tijekom povijesti, tako da se danas prolazi ulicama i moli od kapelice do kapelice, slijedeći otprilike put kojim je išao Isus. Jedno je mjesto sigurno: Kalvarija i Sveti Grob danas zakriljeni velikom Bazilikom Svetog Groba čije je prve zidine izgradio još rimski car Konstantin rušeći poganske hramove i vraćajući kršćanima mesta koja su oni počeli častiti još od samih početaka Crkve. Po ulasku u Baziliku, s desne strane, uspon je na Kalvariju, koja je u davnini služila kao kamenolom, čija je najtvrdja stijena postala u obliku lubanje kao mjesto pogubljenja, na kojem je Isus završio svoj zemaljski put između dvaju razbojnika. Siđe li se s Kalvarijske potrebno je tek nekoliko koraka do praznoga Groba. Tu je nekada bilo čitavo groblje uklesano u stijeni. Kršćani su očistili čitav prostor i ostavili samo Isusov grob iznad kojega se uzdiže ogromna kupola, nedavno obnovljena. U toj se Bazilici susreću različiti kršćani: katolici, pravoslavci, Armenci, Kopti i Sirijski. Svi mi tu slavimo Euharistiju i, na neki čudan način, ipak surađujemo. Tako i nakon svoje smrti i uskrsnuća Isus Krist spaja one koji su razdvojeni i pomiruje one koji su posvađani. Znamo da smo svi ovdje radi njega koji nas je pozvao da ga slijedimo na putu koji kroz smrt vodi

u Život. To je ono što svaki kršćanin prepoznaće kao cilj svojega života i za čime teži.

Duh franjevaštva

Mi franjevci u Svetoj zemlji nastojimo dostoјno čuvati sva ova mesta i proslavlјati Gospodina molitvom i žrtvom, tako npr. u Bazilici Svetoga Groba svakoga jutra slavimo Svetu misu, a svako poslijepodne imamo tradicionalnu procesiju u slavu muke, smrti i uskrsnuća Isusova; na usluzi smo hodočasnicima koji se u

rijekama slijevaju ovamo kao prema svom zadnjem ušću, a nastojimo pomagati i domaće kršćane čiji je broj, na žalost u stalnom opadanju. No, o svemu će vam tome više pisati u jednom od slijedećih pisama. Sada vam još samo želim da s framaškom odlučnošću dovršite Korizmu i

radosno uplovite u vode Uskrsa, znajući da je Gospodin s nama u sve dane do svršetka svijeta.

SVETKOVINA NAD SVETKOVINAMA

Povodom nadolazećeg blagdana razgovarali smo s istaknutim hrvatskim franjevcem o. Zvjezdanom Linićem.

Tau: *Opišite nam malo Uskrs u Vašem djetinjstvu.*

O. Zvjezdan: Ja sam tada tek počeo ministrirati kod svetišta Majke Božje Trsatske. Bilo mi je jako stalo da ministriram, a Uskrs se onda slavio rano ujutro tzv. obredom uskrsnuća, svečanom procesijom sa Presvetim i onim kipom Aleluja. Slavilo se dosta daleko od moje kuće, jedno 45 minuta hoda, 4 km ili možda malo više i sad, kako će ja stići, morao sam se rano probuditi, a nismo kod kuće imali budilicu. Tata je to uvijek određivao po zvijezdama ili po svjetlu dana, kako je kada već bilo. Ali ja sam morao stići, nisam smio faliti i onda je tata obećao da će me sigurno probuditi. Nasuprot nama u selu stanovaла je jedna žena koja već u četiri sata ujutro kao mlikarica, tako smo mi govorili, nosi mlijeko u grad. Ona mora uvijek točno ustati i kad tata vidi kod nje svjetlo, on će me probuditi. I on me je ujutro brže bolje probudio i rekao: "Mlikarica je ustala, moraš i ti." I ja sam se za dvije minute spremio i onda krenuo putem Trsata, a vani je bio mrak, mene strah, ja sam, a nema kuća između. Čak me je putem jedan čovjek zaustavio, susjed neki naš, poznam ga. Bio je pijan. Zaustavio me i pitao: "Kuda ćeš, mali?" Mislio je da ja bježim od kuće, da sam sigurno negdje na pobižanje, kako mi kažemo. Ja mu se otmem, moram brzo ići. I dođem ja do crkve, crkva zatvorena, još uvijek mrak. Malo čekam, ono tuče sat, to sam već prepoznao, dva sata u noći. Tada sam pred crkvom sjedio jedno dva sata dok nije sakristan, koji je bio vrlo revan, puno ranije otvorio crkvu. Hvala Bogu. Tako da sam ja prvi stigao tog Uskrsa na službu i obukao se na vrijeme, za obred Uskrsnuća. To nikad neću zaboravit. To je bila moja prva

Photo by Zdenka Zlopša

revnost. Bilo je lijepo, ta svečana liturgija u Uskrsnu zoru, točno negdje otprilike u ono vrijeme kad je Krist uskrsnuo, još dok nije zora zarudila. To je jedan od mojih ljepših Uskrsa.

Tau: *Kako danas, za razliku od djetinjstva, kao svećenik i osoba zrele vjere, doživljavate taj glavni kršćanski blagdan?*

O. Zvjezdan: Do danas sam već mnogo toga naučio i angažiran sam jako uz Uskrs. Ja sam ovdje na Kaptolu, stjecajem okolnosti i zbog moje službe zapravo onaj koji redovito predvodi Vazmeno bdijenje. Pa sam privilegiran, tako se smatram, u tom pogledu, pogotovo što mi je silno obogaćen Uskrs. To je već desetak ili petnaest godina kako sam tu na Kaptolu. Uvijek je u Vazmenoj noći i obred krštenja odraslih, pa to silno obogaćuje i osmišljuje taj događaj Uskrsnuća. Tako da mi je svaki blagdan sada bogat, bogat najprije liturgijom koju poznam dosta jer sam studirao liturgiku i baš to je vrhunac liturgijskih slavlja. To je najsvečaniji blagdan, blagdan nad blagdanima ili svetkovina nad svetkovinama, pa mi je itekako na srcu svaki obred koji ima toliko duboko značenje iz kršćanske starine i iz biblijske poruke, pa sve do naših dana. Posebno kroz ovaj sakramentalni smisao gdje mi s Kristom,

po krštenju, uranjamo u njegovu smrt da bi uskrsnuli u novi život. I gdje se opet o Uskrsu hranimo euharistijom kao kruhom života, dakle novim životom što je zalog Krista Uskrsnuloga. Sve je to tako nabijeno, tako ispunjeno simbolikom svjetla, vatre, svijeće, krštenja, obnove krsnog saveza, vode. Sve su to simboli koji puno govore, a i sama liturgija je zapravo govor simbola kojih o Uskrsu ima obilje.

Tau: Možete li nam reći, iz vašega iskustva, da li danas ljudi doživljavaju Uskrs kao stvarno najveći kršćanski blagdan ili je on još uvijek nekako u sjeni one božićne tradicije?

O. Zvezdan: Ja vjerujem da sve više kršćana doživljava Uskrs kao najbogatiji i najveći kršćanski blagdan. Božić će ostati, jasno, popularni blagdan i raspjevani blagdan, sigurno i drag ljudima. Ali po dubini i po sadržajima sigurno je Uskrs prvi među blagdanima. To je, na koncu konca, i poruka kršćanske starine gdje se u prvom, drugom, trećem i donekle četvrtom stoljeću slavio samo Uskrs kao godišnji blagdan i Mali Uskrs kao blagdan svakoga tjedna, od nedelje do nedelje, kao Dan Gospodnj. Vjerujem da to shvaćaju vjernici, pogotovo što, barem u našoj crkvi, mi primjećujemo da je Uskrsna noć, Vazmeno bdijenje jednako posjećeno kao i Božićno. To ljudi dosta dobro izdrže. Jedno dva, dva i pol sata koliko sve to skupa traje. Očito da ti koji su tu zaista shvaćaju neke stvari koje su povezane s Uskrsnom liturgijom.

Tau: Kakva je uloga Korizme kao priprave za Uskrs?

O. Zvezdan: Korizma je, u tom pogledu, vrlo važna i silno pomaže čovjeku kako da probudi svoju vjeru, da se spremi za obnovu svoga krštenja ako je već kršten, da se spremi za krštenje ako se treba krstiti. Mi obnavljamo svoju vjeru pokorničkim stažom, korizmenom pokorom, bogatijom molitvom, možda nekim žrtvama i odricanjima, te posebno postom. To je važno

za kršćanina u njegovoj disciplini vjere, da tako kažem, gdje koji put čovjek stvarno mora malo vježbati svoju volju i učvršćivati svoju vjeru takvim odricanjima i konačno nas potiče na djela ljubavi.

Sve to obogaćuje naš praktični kršćanski život i tako hodeći korizmom ja vjerujem da je zaista moguće da nam Uskrs dođe kao vrhunac kojem, kroz korizmu iz nedelje u nedelju, polako idemo. Tih četrdeset dana su jedna dobra podloga za radostan Uskrs.

Tau: Čega ste se Vi odrekli ove Korizme?

O. Zvezdan: Čega sam se odrekao? To je malo diskretno pitanje, jer je korizma post, pokora, molitva i djela ljubavi. Ja se tako kroz korizmu odričem, recimo, malo onoga što se u fratarskom životu druga zove večera, pa pokušavam nekako na taj način lakše otici spavati. I to je od ovih materijalnih stvari. Onda primjenjujem za korizmu, možda spremnije, ona djela koja činim kao svećenik u pastoralnom radu sa ljudima, pa eto želim malo više s njima biti, posebno što sam kroz korizmu jako, jako puno sa katekumenima. To su zapravo ta djela ljubavi, ako tako mogu reći. Odričem se svoga vremena i svoga odmora da bih mogao sa svakim biti barem malo.

Razgovarao: fra Leonardo Kovačević

ŽIVJETI EVANĐEOSKO SIROMAŠTVO

Franjevački svjetovni red jučer, danas, sutra

Pretvoriti cijeli svijet u Kraljevstvo nebesko? Zvuči sjajno, uostalom to je Njegova želja, a sve što je njegova želja ne može ne zvučati sjajno. S tim ciljem Isus izabire i unovačuje svoje sljedbenike. Među njima i one koji se žele odreći varljivih svjetovnih probitaka, a prihvati i živjeti evanđeosko siromaštvo, čistoću i svetu poslušnost.

Oni grade samostane i ostaju u njima, ali tko će sve one koji žele pomoći stvaranju Kraljevstva nebeskog, živeći spomenute evanđeoske vrijednosti, smjestiti u samostane? Uostalom tko bi s Isusom ostao u obiteljima, školama, tvornicama, bolnicama, politici, športu, umjetnosti i diljem svijeta gdje nas On treba?

Kako Vam se čini ideja: pretvoriti "cijeli svijet u samostan"? Pomalo otkačeno, romantično, viteški hrabro, netko će reći i drsko, ali doći na nju može samo onaj tko ima vjeru veću od "gorušićina zrna", a i to je dovoljna mjera za "zapovjediti planini da se preseli u more". Znam samo jednoga koji je toliko vjerovao, a ujedno imao čud viteza i raspjevanog romantika. Jedan, jedincati Sveti Franjo, koji je toliko ljubio našeg Gospodina da je Njemu bilo nezamislivo odbiti svaku njegovu želju.

I tako je davne 1221. godine nastao

Franjevački svjetovni hod. U mjestu Poggibunzi kod Sienne u Italiji, naš je Serafski otac zavjetovao prve trećorece, bračni par: Blaženog Lucezzija i Bonu Donu kojih se radosno spominjemo 28. travnja. Poslije toga, nisu se puno dvojili ni Michelangelo, Dante, Galileo Galilei, Christof Columbo, Joergensen, Thomas

Morus, Ljudevit IX kralj, Sveti Ivan Vianey, Pio X, Leon XIII, Papa Ivan dobri, političar i mučenik Aldo Moro, te tisuće i tisuće starih, mladih, siromašnih, bogatih, ratnika, liječnika, razbojnika, državnika, kućanica i sveučilišnih profesora i tako do današnjih blizu tri milijuna duša koje je oduševljenje našeg Franje privuklo voljenom Gospodinu. Hrvatski narod kao rijetko koji, obzirom na

ukupni puk, pomaže Svetom Franji proširiti granice samostana cijelom "sestricom Zemljom". Počev od plemenite Katarine Galović koja je po legendi prva ugostila franjevce i darivala im kapelicu i mjesto pod Suncem gdje oni i danas žive na Kaptolu, preko blažene Katarine Kotromanić, Gjure Deželića, Isidora i Štefaniće Kršnjavi, prof. Radovana Grgeca, sluge Božjeg biskupa Langa, sluge Božjeg kardinala Stepinca, prof. Josipa Andrića, dr. Marije Rojc, do kardinala Kuharića (zavjetovanog u FSR-u već 50 godina). Današnjih više od

šest tisuća trećoredaca na nacionalnoj razini (točan broj nije poznat zbog posljedica rata), organizirano je u 8 provincija. Njih sačinjava mnoštvo mjesnih bratstava od kojih je najbrojnije, zašto ne reći i na svjetskoj razini, kaptolsko bratstvo koje će ove godine premašiti broj od 500 zavjetovanih.

"To je naš život, braćo"

"Napredovati u pravednosti i svetosti" (Lk 1, 75),

"Idite i naučite što znači: volim više milosrđe nego žrtvu" (Mt 9,13),

"Zapovjed vam novu dajem: ljubite jedni druge! Kao što sam ja ljubio vas, tako i vi ljubite jedni druge. Po ovome će svi znati da ste moji učenici, ako budete imali ljubavi jedni za druge" (Iv 13,34)...

Ni manje ni više nego cijelokupni sadržaj sva četiri evanđelja, temeljem je Franjinog usklika: "To je naš život, braćo!". I naš!, I naš!... skoro osam stoljeća oduševljeno odgovaramo našem starijem bratu, svečano ulazeći u FSR i

Franjevačku mladež koja čini nepresušivo vrelo vjerne Franjine dječice.

"Bjedniku pomoć, gubavcu njegu, djetetu osmjeħ, tužnomu radost, s gladnim podjelit zalogaj svaki, za mir i dobro darujem mladost"; biti Glasnikom Velikoga Kralja u obitelji, na faksu, na radnom mjestu, u školi, na ulici, u obrani domovine, na političkom skupu: kada učimo, hranimo životinje, kopamo vrt, pjevamo, plešemo, pišemo znanstvena i književna djela, sviramo "rock 'n roll", bdijemo uz naše bolesne, molimo i plačemo padajući na koljena noseći životne križeve... to je bit Pravila i načina života u Franjevačkom svjetovnom redu. Ludost! Sablazan! Drskost! Idealizam!: uzvikuje Svijet.

Jedini Put, Istina i Život, mirno će Isus, a Otac potvrđuje "Ovo je sin moj ljubljeni, Njega slušajte!", a mi, vođeni Duhom i Franjinom molitvom "...veselo kročimo stazom Života."

Renato Matić

VELIKA NAGRADNA IGRA

Nagradno pitanje:

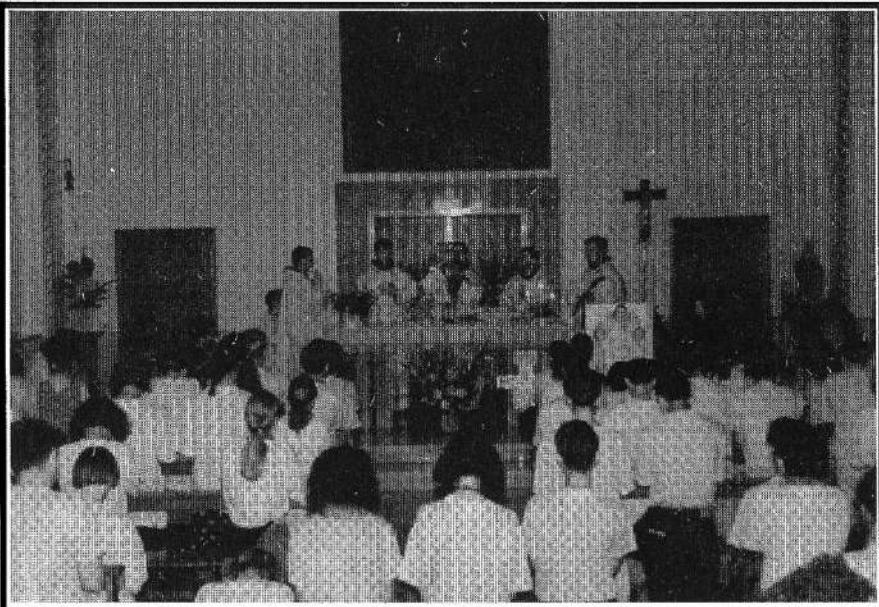
U kojem se mjestu već četvrtu godinu zaredom, sredinom proljeća održava nacionalni susret Franjevačke mladeži?

Odgovore šaljite do 25. IV. na adresu: Tau, za nagradnu igru, Kaptol 9, 10 000 Zagreb.

Nagrade:

- Besplatno učešće na V. hodu Franjevačke mladeži sa završetkom u Asizu.
- Jeruzalemska biblija
- Katekizam Katoličke Crkve
- 3 godišnje preplate na list "Tau"
- 5 kazeta "FRAMA sa sv. Franjom zajedno"
- 5 knjiga "Tragovi"
- 5 novih pjesmarica Franjevačke mladeži
- 10 majica "Trsat '97"

MLADI I CRKVA ILI JEŽ NA AUTOPUTU?

Stara je praksa da se traganjem za literaturom počinje svaki rad, svako istraživanje. Znači li onda nedostatak literature s nekog područja i nezainteresiranost javnosti (napose crkvene) za to područje? Upravo takav slučaj je sa temom koja je stavljena u prvi dio naslova. Zagolican tim problemom, rješenja sam potražio na Šalati dok je trajao Teološko-pastoralni tjedan kad su bili koncentrirani svi predstavnici strukture Crkve - od laika do biskupa. Iskoristili smo ovu lijepu priliku pa vam nudimo nekoliko odgovora na već spomenutu temu.

Drugi dio naslova smatram posebno izazovnim jer se radi o problemu tradicije o kojoj piše V.Bajsić u članku¹: "Jež na autoputu ili tradicija kao problem". Pisac govori o tradiciji kao o ježu koji se navikao na svaku opasnost u svom prirodnom okolišu skupiti se u svoje bodljikavo klupko. Ježu je klupko pomoglo dok su mu prijetili lisica ili vuk, ali kad se u njegovom okolišu pojavi autoput, skupljanje u bodljikavo klupko mu neće pomoći od gaženja brzog automobila.

Da li je stvarno crkvena tradicija ili možda otromjela stroga crkvena administracija zapreka jednoj boljoj suradnji između

mladih i Crkve možete pročitati ili isčitati iz ovih ponuđenih odgovora.

s.Rebeka Anić:

Ja mislim da su mladi danas potrebni pravih sadržaja i razgovora, ali ne toliko govoriti mladima, nego potaknuti njih da govore, pokušati da izreknu sadržaje koji već u njima postoje i kad čovjek u sebi otkrije religiozni sadržaj i kad u sebi otkrije da on živi

susret s Bogom, kasnija nadogradnja nije teška, kasnije se bude aktivnosti. Teško je mladima govoriti: "Trebaš ići u crkvu! trebaš ići u školu!", ali ako im se pokuša otkriti da oni u sebi teže tim vrednotama, onda njima kasnije nije teško ni ići u crkvu, ni biti dobri.

Mislim da još uvijek mladi nemaju dovoljno mjesta u Crkvi, još uvijek im neke starije strukture ne daju dovoljno prostora. Napose bi se župnici, biskupije trebale više otvoriti onoj snazi koju mogu dati mladi.

dr.Danijel Labaš, direktor IKA-e:

Crkveni su sadržaji sami po sebi dobri, ali je problem da se danas starim jezikom pokušavaju izreći novi problemi. Smatram da se baš na tom području gomilaju problemi te bi Crkva trebali posuvremeniti jezik. Možda bi trebalo nadići još jednu drugu stvar, a to je zatvaranje u svoje tipično crkvene krugove i onda nadići moralizatorski stav koji se često pojavljuje danas na propovjedaonicama te pristupiti prijateljski. Ako ćemo govoriti o ovoj godini Isusa Krista, treba postaviti pitanje što je Isus za svakoga osobno, treba uspostaviti osobni kontakt. Treba naći neku formulu kako te bogate evandeoske sadržaje

uliti u glave mlađih s jednim jednostavnim pristupom kako ne bi mislili da ih Crkva opet "maltretira" nekom svojom poukom. Danas treba i mlađe svećenike podučiti kako komunicirati, kako se nositi s ljudima.

Ljilja Vokić, ministrica prosvjete i športa:

Vjera i prosvjeta mogu apsolutno djelovati na svagdanji život mlađih uz roditelje. Škola i Crkva su najodgovornije na razvoj mlađog bića - Crkva u duhovnom segmentu, a škola u obrazovnom, što ne znači da jedna drugu isključuju, kao što je to bilo u bivšem sistemu. Danas možemo biti radosni da se gradi jedno jedinstveno ljudsko biće.

Fra Tadej Vojnović:

Kad se govori o mlađima u Crkvi ja ne znam da li mlađe netko prijeći ili ograničava u djelovanju. Možda se radi o razumjevanju ili nerazumjevanju inicijativa koje dolaze od mlađih. Mnogo ovisi o mlađima i o svećeniku koji ih vodi, ovisi o programima koje mlađi predlažu. Treba svakako istaknuti činjenicu da su mlađi potrebni vodstva jer oni nisu dovršeni, oni su u razvoju kako bi jednom sami bili za druge mlađe. Smatram da bi se Crkva trebala daleko više približiti mlađima i posvetiti brigu njihovim problemima. Mi nemamo dobro prezetirane neke temeljne probleme mlađih, zatim odnos prema zadovoljstvu, prema ovisnosti. Tu i tamo ima ljudi koji se bave ovisnicima, nemamo onih koji bi to kontinuirano svagdje radili. Među ostalim treba mlađe naučiti da na polivalentnim medijima znaju birati ponude, kako kaže sv.Pavao - razlikovati duhove

Fra Mićo Pinjuh:

- Mislim da u Crkvi još uvijek postoji neko nesnalaženje i strahovi kad je u pitanju uključivanje mlađih u djelovanje Crkve. Za Evađelje je potrebno naći jedno novo ruho i kao takvo ga ponuditi mlađima, ali pri tome treba sačuvati njegovu izvornost.

Anton Tamarut, nadb. riječko-senjski:

Mlađi se moraju naći ne samo na predavanjima ili konferencijama, nego i na druženju. Trebalo bi stvoriti takvo ozračje u komu će mlađi naći zamjenu za možda

izgubljenu obitelj. Obitelj je ona prva u kojoj se odgajaju djeca i mlađi. Kada zakaže obitelj onda bi se trebale stvarati takve kršćanske zajednice u kojima će se gajiti obiteljski duh da bi se osjetili kao kod kuće.

TRAŽITE KRISTA HRABRO

Nemojte se bojati Krista! Ovo ponavljam danas svima vama, mlađi! On ne traži otuđenje vaše osobnosti; ne ponizuje, ne degradira niti muči vašu pamet; ne krati vam slobodu! On je Sin Božji, utjelovio se, umro, uskrsnuo radi nas i radi našeg spasenja, to jest radi našeg istinskog i potpunog oslobođenja. On, Bog, htio je doista postati jedan od nas, naš spasitelj, naš otkupitelj, naš prijatelj, naš brat; ušao je u naše probleme i u naše svakidašnje drame; osjetio je našu slabost, našu krhkost, našu nestalnost i na kraju doživio tešku izdaju od najbližih i bolnu smrt.

Zato vam danas kažem: tražite Krista, objektivno, pošteno i hrabro! Potrudite se da ga dokraj upoznate: neprestano ga proučavajte. Taj vaš neprestani napor da osobno i u zajednici dobro upoznate događaj - Krista, božanskom milošću završava ili će završiti u vjeri, koja je Božji dar i osobni odgovor čovjeku. Taj stav vjere u Isusa Krista, pravog Boga i pravog čovjeka, ne znači smanjivanje vaših kulturoloških zahtjeva, nego je pravo obogaćenje i uzdignuće vaše žedi za spoznajom i vašom pameti, koja je otvorena snažnom djelovanju božanske objave

Ivan Pavao II.

Iz govora mlađima na XX. euharistijskom nacionalnom kongresu u Miljanu, 1983.

¹ Sabrani radovi "bogoslovke tribine", Mi, Crkva i drugo, Zagreb 1971, Kršćanska sadašnjost

Pripremio: Fra Leonardo Kovačević

INTERVIEW

POKUŠAJMO RAZUMJETI JEDNI DRUGE

Jasenko Houra - Jajo čovjek je koji je hrvatsku glazbenu scenu u mnogočemu podigao na razinu europskih produkcijskih vrijednosti. Zajedno s "Prljavim kazalištem" izdao je 9 albuma, a nedavno izdani album "S vremena na vrijeme" potvrda je svega onoga što ova grupa na čelu s Jasenkom Hourom može i hoće.

O svom životu i uvjerenjima govori iskreno i bez predrasuda...

TAU: *Koji su bili ključni događaji u prošlim dvadeset godina koliko postoji "Prljavo kazalište"?*

J.H.: Od onih koji su vidljivi javnosti to je sigurno prva ploča, poslije toga "Mojoj majci", a postoji i mnoštvo drugih stvari koje ljudi uopće ne mogu primijetiti, a one se odnose na sve ono što se događa u grupi.

TAU: *Koji je po vama najznačajniji album od svih koje ste izdali?*

J.H.: Ne znam. Ne mogu na taj način postavljati stvari, jer sve je to pitanje motiva i raspoloženja dok radiš neku ploču. Svim sam pločama prišao s istom željom i motivacijom, a okolnosti su te koje mnogo puta igraju svoju ulogu. Tako da ne mogu reći koji je album bio najznačajniji.

TAU: *Što vas je sve ove godine održalo zajedno?*

J.H.: Mislim da je osnovni razlog taj što se mi nismo okupili zbog šou biznisa. Jednostavno smo počeli iz uvjerenja da trebamo raditi i svirati. Bitan je i osjećaj pripadnosti koji nas je kroz cijelo vrijeme okupljaо. Imali smo povjerenja jedni u druge, a to je najvažnije, jer dok nema vezivanja unutar grupe ne može se roditi ni pravi zanos.

TAU: *Jeste li zadovoljni zadnjim albumom?*

J.H.: Kad se sjetim svega što se

događalo dok smo stvarali ovaj CD osjećam se zadovoljniji nego što sam i sam mislio da će biti.

TAU: *Koji je najbolji recept za osvajanje publike?*

J.H.: Pa, mislim da taj recept ne postoji, možda ljudi ponekad imaju dojam da mi to radimo po nekakvom receptu, ali mislim da se CD može isplanirati, barem ne u ovakvoj vrsti glazbe.

TAU: *Na zadnjem albumu više se nego na prošlima primjećuje tekstualna tematika vezana uz vjeru. Zašto je to tako?*

J.H.: Mislim da se segment svega onoga što smo u ovih sedam godina prošli ne može izbjegći. Mali detalji mijenjaju čovjekov život. Kada su pitali ljudi koja je po njima najveća ličnost u povijesti, 70-80% njih izjavilo je da je najveći lik Isus Krist. Da bi sve funkcionalo kako treba,

INTERVIEW

moramo se vratiti na deset zapovijedi. To je osnova življenja. To je iskon iz kojega moraš početi da bi sagradio nešto što se na neki način ovih prošlih ratnih godina srušilo. Zato je i u našim tekstovima prisutna ta tematika.

TAU: *Vjerujete li u Boga?*

J.H.: Pričati o duhovnom je teško, jer je duhovna izgradnja apsolutno jedino što ti preostaje kako godine idu. I najveći ateisti se ipak potkraj pitaju i shvate da ni biologija neke stvari ne može pobiti. Stoga je vjera u Boga kod mene apsolutna kao takva i uopće nije upitna. Priča o duhovnom je ipak jedna duga priča i nije ni malo jednostavna, no vjera je vjera, ili vjeruješ ili ne vjeruješ.

TAU: *Jeste li ikada imali neugodnosti zbog toga što ste vjernik?*

J.H.: Ne, naprotiv, bilo mi je lakše.

TAU: *Što Vam je davalо snagu da svakoga dana idete sve dalje, i da konačno dođete do onoga što ste sada?*

J.H.: Uvijek sam gledao one koji su se

Ivo Robić koji je jedan od rijetkih idola koji su ostali i sačuvali ono što su s godinama gradili. To me je poticalo da idem svakoga dana sve dalje, da se brinem o sebi, a ne da završim kao većina ostalih.

TAU: *Je li bilo negativnih kritika?*

J.H.: Pa, sigurno da je, jer kada ih ne bi bilo onda bi značilo da nešto ne valja, a kritika uvijek ima i to je dobro. Red i nered moraju uvijek ići ruku pod ruku.

TAU: *Kada vam je bilo najteže?*

J.H.: Mislim da mi je najteže bilo pred objavlјivanje ploče "Zaustavite zemlju", to je bilo najteže razdoblje, tada sam mislio da nisam u stanju svirati i raditi. Bila je to '86. godina.

TAU: *Može li čovjek živjeti bez glazbe?*

J.H.: Teško. To je najbolji filter da iz čovjeka izide sva prljavština.

TAU: *Mnogi od glazbenika teško uspijevaju odvojiti privatni od poslovnog života, kako Vi pronalazite ravnotežu?*

J.H.: To mi je bilo teško u mojoj prvoj fazi, početkom osamdesetih godina. Tada čovjek ne zna kako bi se ponašao, kako reagirati.

TAU: *A kako ste Vi reagirali?*

J.H.: Mene to danas apsolutno ne interesira i u komuniciranju nastojim biti normalan bez ikakve razlike u razgovoru. Onog trenutka kad od toga počнем

bavili muzikom i završili kao vlasnici kafića, koji svakoga jutra prodaju kavu. Nisam htio da se tako nešto dogodi i meni. Možda mi je jedan od većih poticaja bio

INTERVIEW

strahovati, već je to gotova stvar.

TAU: *Jeste li svjesni svog utjecaja na mišljenje mladih?*

J.H.: To je vrlo diskutabilno pitanje, svjestan sam da samim svojim životom utječem na druge. Sigurno je da utječemo na one koji nas promatraju i slušaju. Bitno je da ne stvaraš (svoju) lažnu sliku pred drugim ljudima.

TAU: *Ima li "Prljavo kazalište" jasan pogled u budućnost i koliko dugo još može funkcionirati u ovakovom sastavu?*

J.H.: Dobro je to pitanje. Vrijeme ide strahovitim tempom. Danas je to vrlo žestoka utrka. Danas su u šou biznisu ljudi koji su bili najjači početkom 60-ih i 70-ih godina: Tina Turner, Joe Cocker i Rolling Stones. To su ljudi koji su opasno ispekli svoj zanat. Tako bih ja u ovim godinama (36-37) trebao najbolje raditi. No, ja sam u glazbi već dosta dugo, od svoje 16 godine tako da moje godine nisu realan pokazatelj.

TAU: *Koja je vaša ocjena trenutačnog stanja na Hrvatskoj glazbenoj sceni?*

J.H.: Ima jako puno mladih grupa koje su i više nego talentirane. Nova generacija dolazi i očito je da ima dobrih potencijala. U tom velikom broju grupa siguran sam da će se s vremenom profiltrirati i ostati one koje zaista i vrijede.

TAU: *Što je za vas najznačajnija stvar u životu?*

J.H.: Danas mi je najznačajnija stvar,

ako se to može tako nazvati, kada dođem doma i poigram se sa svojim klincima. A opet isto mi je dosta značajan moj bend. Ne mogu nikako stavljati na vagu što je najznačajnije.

TAU: *Što mislite o životu mladih danas?*

J.H.: Novi su pogledi na svijet i život je brži, jedini mir koji čovjek ima može se vjerojatno pronaći unutar crkve ili samostana. Problem je u tom što mladi danas kopiraju one loše stvari koje nam zapad nudi i opasnost je da te loše stvari ne postanu uzor. Nama se dogodila najgora moguća stvar, a to je da mladi odlaze u nekakve krive vode i posežu sa stimulansima koji će im tobože podignuti raspoloženje. A tada se upravo događaju one najlošije stvari.

TAU: *Što biste poručili mladima?*

J.H.: Jedino što im mogu poručiti je da pomažu jedni drugima, jer ako toga nema, ako ne pomažemo jedni drugima neće biti boljeg života, a ni razumijevanja između ljudi. Bitno je da ne

budemo suci, nego da pokušamo razumjeti jedni druge.

*Razgovarao:Igor Kanižaj
Photo by Mario Miloš*

*Prvo pozdravljanje našeg lista T+V
od "Prljavog kazališta"*

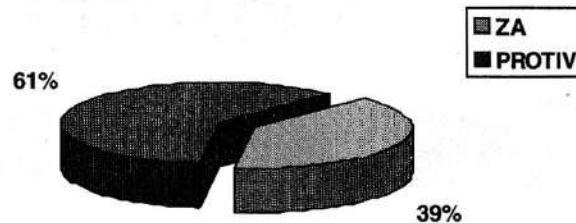
Jovan Jokic

MLADI PROTIV ABORTUSA

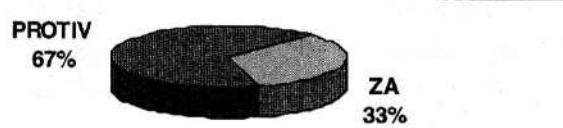
Istraživanje na temu: "Jeste li ste za ili protiv abortusa?"

Istraživanje je napravljeno od 1. III. do 15. III. 1997. na uzorku od ukupno 1000 ispitanika u dobi od 15 do 25 godina u sljedećim gradovima: Zagreb, Rijeka, Osijek, Sl. Brod, Čakovec, Pula, Široki Brijeg, Nova Gradiška, Trogir, Virovitica. Od ukupnog broja ispitanika 39.4 % se izjasnilo ZA, a 60.6 % PROTIV abortusa. Najviše mladih se opredjelilo za abortus u Rijeci - 63.3 %, a najmanje na Širokom Brijegu - 12 %. Više odgovora ZA bilo je unutar muškog dijela - 43.22 %, nego unutar ženskog - 36.95 %. Što se tiče dobne razlike za abortus se izjasnilo 37.7 % ispitanika između 15 - 20 godina i 42.6 % ispitanika između 20 - 25 godina. Posebno je zanimljiva činjenica da je se 33.6 % onih koji se deklariraju kao vjernici također izjasnilo za abortus.

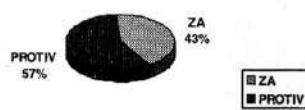
UKUPNO MIŠLJENJE

VJERNICI

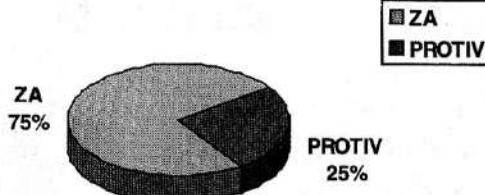
MUŠKI DIO

ŽENSKI DIO

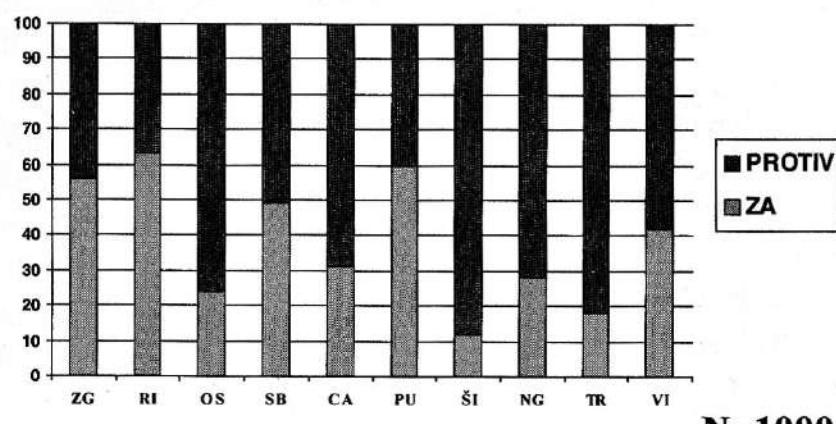
ATEISTI

15 - 20 GODINA

MIŠLJENJE PO GRADOVIMA

O molitvi

POTREBA MOLITVE

Piše:

Hrvoje Petrić

Nije istina da netko vjeruje u Boga ako u njemu ne postoji želja za kontaktom, odnosno želja za razgovorom s Bogom u kojeg kaže da vjeruje. Koliko si dobar vjernik, toliko ti je i molitva dobra. Dosadno je slušati nekoga kako govori o Bogu, a da sam nije živo povezan s Njim. To se čini kao "mlaćenje prazne slame"; slično kao kad netko priča o okusu vina a da ga sam nikad nije probao. I zato stoji, da onaj "tko moli sigurno se spašava; a tko ne moli sigurno je osuđen."¹

Dakle, svaki oblik poučavanja ili govora o Isusu Kristu, sva djela zajednice ili pojedinca; nije li građeno na temelju vjere, nije li izraslo iz molitve koja je pravi protok Božje ljubavi i volje, besmislen je i nije kršćanski. Jer nije nam određeno danonoćno postiti, raditi ili bdjeti, već bezuvjetno živjeti u Božjoj prisutnosti. "Valja se zato Boga spominjati češće nego što udišemo"², i tome bi svaki vjernik trebao težiti. Sigurno je da će onaj koji ne traži Boga i ne prepušta se vodstvu Duha Svetoga pasti u ropstvo grijeha. Zato i kaže Isus: "Bdijte i molite da ne padnete u napast! Duh je, istina, voljan no tijelo je slabo."

(Mt 26,41)

To znači da onaj koji ne moli brzo

pada pod utjecaj ovoga svijeta i postaje tup i neosjetljiv za Boga. Da ipak nedovoljno molimo, pokazuje nam masovna mlakost i tradicionalizam koji razaraju samu bit Crkve i čine je nesposobnom da bude Božji svjedok i navjestiteljica Evangelijskog današnjem svijetu kojemu je to možda sada potrebnije nego ikad.

"Onaj koji ne moli, brzo pada pod utjecaj ovoga svijeta i postaje tup i neosjetljiv za Boga!"

Svatko je pozvan na molitvu. I ti si potreban molitve. Bog te treba za ispunjenje svog spasonosnog plana na

koji zove svakog čovjeka, pravednog ili grešnog, odanog Crkvi ili ne. Čovjek koji počinje moliti, ulazi u najveću avanturu svog života, a to je život s Bogom.

U molitvi ćeš biti upućen tko si, što ti je činiti, i kuda ideš nakon ovog prolaznog zemaljskog života. Molitvom možeš obuhvatiti cijeli svijet i predati ga Stvoritelju u ruke. Molitvom možeš Nebo spustiti na zemlju. "Za kršćane je Nebo ono najviše, a to je ljubav"³. Molitva je daleko više od razgovora samog sa sobom ili "recitiranja Bogu". Potrebno je vratiti se k sebi jer svatko od nas hram je Božji, ali bez vjere u Božju prisutnost ima li koristi?

Nije to ništa tebi nemoguće ili nedokučivo. "Duh je po svojoj naravi upućen na molitvu, no čovjek sam po sebi ne nalazi put k moljenju jer molitva jest i ostaje dar Božji."⁴

Dovoljno je da imaš volje i vremena, i naravno milost od Boga koju već od svog stvaranja imaš, da se moleći naučiš moliti. Ako nisi počni, evo, sada je najbolji trenutak.

Ana, 17:

"Ne samo da treba moliti, već moraš moliti jer ja osobno ne mogu biti bez te Prisutnosti, tog Svjetla, inače se utopim u vlastitom egoizmu. Jednostavno, ako ne držim svoje oči na Njemu potpuno se izgubim; govorim ja, a ne On; radim ja, a ne On. Sve što dotaknem bez njega ne valja. Molim zato za sve vas: Držite svoje oči na Njemu, jer onda gledate sigurnost, povjerenje, ljubav koju vam daje da je date drugima."

Ivan, 19:

"Molim, jer molitva je razgovor i druženje s Bogom. Kroz pravu molitvu učimo se ljubiti, praštati...živjeti. Bez molitve su mnogo veće napasti, veća mogućnost da padneš. Bez molitve tvoja veza s Bogom je prekinuta, što znači da si nepovezan s Izvorom života. Na taj način tvoj duh polako umire."

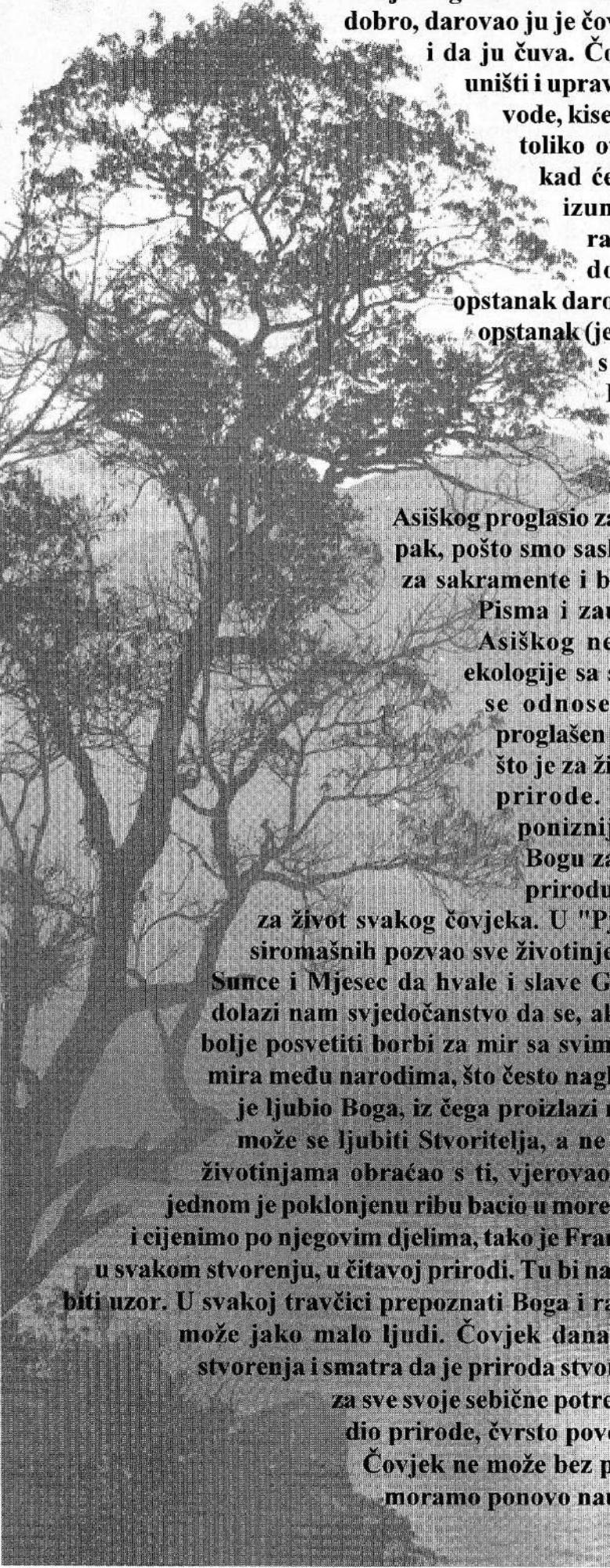
Goran, 20:

"Mislim da se ne mora moliti, isto kao što se ne mora biti kršćanin. Molitva treba biti slobodan izbor, to je nov način života. Kad čovjek iskusí bijedu, onda vidi da je molitva jedini izlaz iz začaranog kruga zla i prosječne "bljutavosti". Molitva je ulazak i sudjelovanje u otajstvu Krista, upoznavanje ljudskih nemoći i granica, te s druge strane sudjelovanje u radosti Uskrsloga. To je proces koji polako raste u čovjeku i razvija se godinama. Prije svega zahtijeva ustrajnost."

Nužno je istaknuti da je potreba molitve neizbjeglan preduvjet za predanje Ljubavi. Molitva mora rasvjetliti smisao života, je ljubav - a ljubav je Bog!

1. SV. ALFONZ DE LIGUORI, Del gran mezzo della preghiera
2. Usp. SV. GRGUR NAZIJANSKI, Orationes theologicae, 1,4:PG 36,16B
3. P. DYCKHOFF, Smirujuća molitva: Vježbanje po Kasijanu
4. SV IVAN KASIJAN, 24 razgovora s ocima: Evagrij Pontski

SV. FRANJO I EKOLGIJA

Kada je Bog stvorio Zemlju i vidio da je sve što je napravio dobro, darovao ju je čovjeku da nad njome gospodari, ali i da ju čuva. Čovjek je dobio mogućnost i da ju uništi i upravo to se događa. Sve je manje pitke vode, kisele kiše uništavaju šume, stvaramo toliko otpada da se zaista treba zapitati kad će nas vlastiti otpad zatrpati, broj izumrlih i ugroženih vrsta sve više raste... Danas, kad je čovjek došao do toga da se mora boriti za opstanak darovanog mu planeta i za svoj vlastiti opstanak (jer uništavajući prirodu, uništavano sebe), često se prisjećamo sv.

Franje, koji se s pravom smatra čovjekom koji je imao isprazan odnos prema okolišu. Papa Ivan Pavao je 1979. g. sv. Franju

Asiškog proglašio zaštitnikom ekologije riječima: "Mi pak, pošto smo saslušali mišljenje Sv. kongregacije za sakramente i bogoštovljje, snagom ovoga našega Pisma i zauvijek proglašavamo sv. Franju Asiškog nebeskim zaštitnikom prijatelja ekologije sa svim častima i povlasticama koje se odnose na liturgiju." Sv. Franjo je proglašen nebeskim prijateljem ekologa zato što je za života bio zaštitnik i veliki prijatelj prirode. Vjerojatno nitko nije ljepše, poniznije i s toliko ljubavi zahvaljivao Bogu za sve ono što nam je darovano, za prirodu, bivajući svjestan njene važnosti

za život svakog čovjeka. U "Pjesmi stvorenja" je ovaj prijatelj siromašnih pozvao sve životinje, biljke, prirodne sile, čak i brata Sunce i Mjesec da hvale i slave Gospodina. Od asiškog Siromaška dolazi nam svjedočanstvo da se, ako smo u miru s Bogom, možemo bolje posvetiti borbi za mir sa svim stvorenjima, koji je neotudiv od mira među narodima, što često naglašava papa Ivan Pavao II. Franjo je ljubio Boga, iz čega proizlazi njegova ljubav prema prirodi. Ne može se ljubiti Stvoritelja, a ne ljubiti stvorenja. Zato se Franjo životinjama obraćao s ti, vjerovao da čak i kamen može trpjeti, a jednom je poklonjenu ribu bacio u more. Kao što umjetnika prepoznajemo i cijenimo po njegovim djelima, tako je Franjo Boga pronalazio i prepoznavao u svakom stvorenju, u čitavoj prirodi. Tu bi nam nebeski prijatelj ekologa trebao biti uzor. U svakoj travčici prepoznati Boga i radovati se svakom evjetiću, danas može jako malo ljudi. Čovjek danas uzdiže sebe iznad svih ostalih stvorenja i smatra da je priroda stvorena samo da bi ju mi iskorištavali za sve svoje sebične potrebe. Međutim, čovjek je neodvojivi dio prirode, čvrsto povezan sa svim ostalim stvorenjima. Čovjek ne može bez prirode. Franjo je to znao, a mi to moramo ponovo naučiti. Na to smo pozvani.

Ivana Radić

OTROVNE PTICE

Jeste li znali da već 40 000 godina postoje otrovne ptice, no unatoč tome znanstvenici ih poznaju tek od 1827. g. Naime, riječ je o Pitohuijima s Nove Gvineje. Postoji više vrsta: dvobojni, promjenjivi, riđi, crni i krestavi. Otrov te ptice jedan je od najjačih otrova iz životinjskog svijeta. Djelovanje otrova zasniva se na raskidu živčano-mišićnog aparata, čime nastaje paraliza mišića. Dvobojni Pitohuiji ima najjači otrov, a njegovo perje je obojeno vrlo kontrastnim bojama. Zahvaljujući tim kontrastnim bojama grabežljivci ih lako uočavaju, te ih one odbijaju od napada. Tu prilagodbu Pitohuiji koriste u zaštiti jata jer ako je grabežljivac uočio jedan upozoravajući znak najotrovnije vrste, sve će jedinke u skupini biti zaštićene, te će ravnopravno dijeliti zaštitne znakove upozoravajući zaštitnika. Uz boje Pitohuiji imaju još jedan upozoravajući znak - vonj, te ih novogvinejski domoroci nazivaju ptice smeće.

Ivana Hanaček & Zorana Perincić

BILJKE MESOŽDERKE

Kod nas, kao i u drugim dijelovima svijeta među biljnim carstvom izdvojila se jedna specifična skupina - biljke mesožderke. Osim što su autotrofni organizmi kao i sve ostale biljke, mesožderke su i heterotrofni organizmi, što znači da koriste gotovu organsku hranu. Vjerojatno je koriste kao nadopunu prehrani pošto im okoliš ne pruža dovoljno mogućnosti za obavljanje fotosinteze. Kako bi se prilagodile novom načinu prehrane one su razvile posebne organe koji služe kao "zamke" za insekte i račice. Tako npr. vrčonoša ima čašku u obliku vrča s vrlo glatkim stijenkama, pa kad kukac upadne, ne može izaći. Neke pak mesožderke, kao rosika, hvataju kukce ljepljivim lovjkama, koje također sadrže enzime, a iz kojih nema bijega. No mit o biljkama ljudožerkama samo je mit jer mesožderke nisu opasne za ljude, ali ih baš ne bi preporučila za jelo.

Ivana Stiperski

KISELE KIŠE

U našem toliko kulturnom i civiliziranom svijetu postoji problem našeg opstanka. Prijetnja čovjekovoj ekološkoj egzistenciji je samo jedna, a čovjek sam. Od brojnih ekoloških destruktivnosti možda su najrazornije kisele kiše. Iz tolikih tvornica na svijetu suklja dim koji se zadržava u oblacima gdje se stvaraju sumporne i dušične kiseline koje u obliku kiše, snijega, mraza, magle i rose padaju na tlo. Ono što problem povećava je činjenica da te iste padaline koje se stvore iznad određenog industrijskog područja mogu pasti tisuće kilometara dalje u neko jezero ili šume. Rezultat je porazan. Milijuni litara pitke vode bivaju zagađeni, što dovodi do izumiranja živog svijeta u tim vodama. Lišće opada s drveća, oštećeno korijenje gubi sposobnost absorbiranja vode iz tla. Priroda je ovdje na izdisaju. No, niti gradovi ne bivaju poštedeni u bici s kiselim kišama. Cijevi kroz koje protiče pitka H_2O za kućanstvo, korodiraju; te tako korodirane postaju smrtonosne. Problem kiselih kiša postaje veći ako znamo da ljudi ne vode računa o posljedicama. I oni koji shvate bit tog problema redovito su malobrojni, pa svaki njihov pokušaj bitke protiv kiselih kiša ostaje samo i na žalost pokušaj.

Danijel Maljur

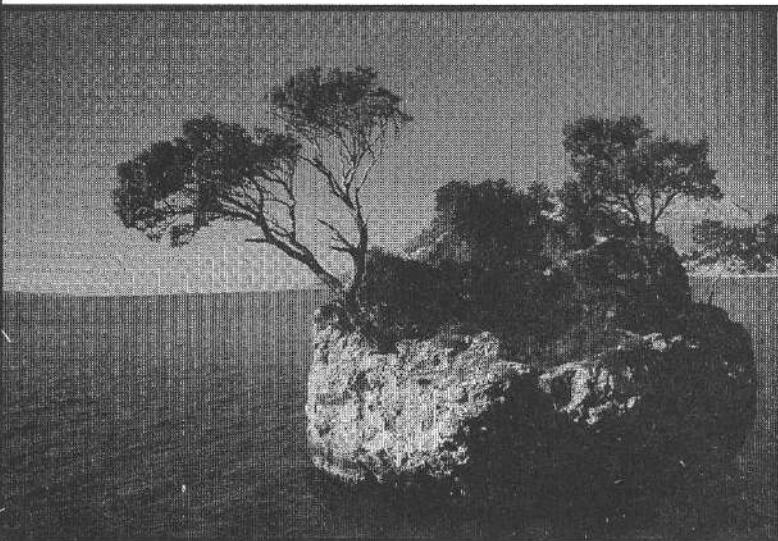
A VI?...NA VAMA JE RED

Kisele kiše, požari, proizvodnja papira i bespoštedno iskorištavanje šuma su glavni krivci koji dovode do njihovog izumiranja. Kako im možemo pomoći? Kako postati prijatelji šuma? SPASIT ĆEMO BAR JEDNO STABLO:

- odvajamo papirnati otpad za recikliranje
- božićno drvce kupimo s korijenom i poslije ga pažljivo presadimo
- pridružimo se akcijama pošumljavanja

22. 4. DAN PLANETE ZEMLJE

Jedno od glavnih pitanja koje sam si u vijek postavljala vezano uz ovaj datum bilo je: "Očuvanje čovjekova okoliša ili očuvanje okoliša od čovjeka?"

Čovjek je biće ograničeno u vremenu i prostoru. Svoje osjećaje doživljava kroz vlastitu prizmu i u svijesti stvara vlastitu sliku svijeta. Često se čovjek nađe zarobljen u njoj, te ono malo osjećaja što nosi u sebi podari vrlo uskom krugu ljudi koji se nalaze u njegovoj blizini. Krug se zatvara, a čovjek postaje slijep. Slijep na sve malene stvari koje nisu nametljive nego strpljivo čekaju da budu otkrivenе. I priroda vapi za tim otkrivenjem. Ona je ta koja strpljivo čeka čovjeka da se vrati k njoj i da joj pomogne. Ranjena i osamljena pomalo gubi nadu. Njeni krizi odjekuju svemirom, no čovjek ne čuje ništa i ne vidi ništa. Previše je zaokupljen borbotom za vlastitu egzistenciju i većinu vremena potroši trčeći za poslovniim uspjehom i materijalnom dobiti.

Ponašajući se poput razbojnika, čovjek je bitno narušio ekološku ravnotežu Zemlje. A što se to zbiva našem planetu? Zagrijavanje Zemljine klime je opasnost koja prijeti globalnom okolišu u novim razmjerima, te postoji mogućnost da se poremeti skoro svaki prirodni ekosistem. Slabljenjem ozona Zemlja prima sve više ultraljubičastih zraka koje izazivaju rak kože, mrene, slabe ljudski imunitet; također dolazi do smanjenja prinosa usjeva i do

povećanja količina smoga. Naša planeta guši se u smeću koje postaje veliki problem, posebice urbanih sredina. Nestašica pitke (H_2O) vode zbog zagadenja podzemnih voda, također je jedan od velikih problema suvremenog čovjeka. Kisele kiše narušavaju harmoniju svakoga ekosistema. Nalazimo se pred valom istrebljenja, jer svaki dan izumire oko 100 vrsta, što biljnih, što životinjskih. No, ni ovdje priča ne završava, jer postoji cijeli niz problema koje čovjek ne primjećuje, te tako on postaje prijetnja sebi samome.

Papa Ivan Pavao II. je rekao:
"Ekološka kriza je ponajprije kriza morala i zbiljski prezir spram čovjeka."

Ne zaboravimo da je sva Zemlja dar koji smo dobili od Boga. Dar koji moramo sačuvati za našu djecu i djecu njihove djece. Oskvrnuti je, isto je što i prezreti njenog Stvoritelja.

Andreja Križanić

Zato, framaši pokušajte i vi u svojim bratstvima obilježiti rođendan našeg planeta (22. 4.). Pokušajte organizirati neke od akcija kao što su:

- uređenje samostana i njegova okoliša (čišćenje i ozelenjavanje)**
- postavljanje gnijezda za ptice**
- pošumljavanje u suradnji sa šumarijom**
- skupljanje sekundarnih sirovina (npr. papir)**
- čišćenje prirode od smeća**
- odjeću i obuću koju ne trebate poklonite humanitarnim organizacijama**

Ne smijemo zaboraviti da:

"Zemlju nam nisu dali roditelji, već su nam Zemlju posudila naša djeca."

CRVLJE BRIGE

Pita sin crv mamu crvicu:

-Mama, mama gdje je tata crv?

-Ne znam, vjerovatno je otišao na pecanje.

LOVAČKI

Kupili Mujo i Haso novog psa ptičara. Išli tako svaki dan s njim u lov, ali nijedan put nisu ništa ulovili. Nakon tjedan dana upita Muju njegova, već dobrano izgladnjela bolja polovica:

-Je li bolan Mujo. Oćeš ti već jednom donijet nešto iz tog lova. Kakav vam je to novi pas?

-Ne znam; ili on nije ptičar ili ga mi ne bacamo dovoljno visoko.

KINESKA MUDROST

-Kako se na kineskom kaže punica?

-Čim-čim dalje tim-tim bolje.

KORIZMENO ODRICANJE

Nakon nedjeljne mise sjele Josipa i Izabela u obližnji kafić na kavu i čašicu razgovora

-Znaš, Izabela, ja sam ti se u korizmi odrekla cigareta i učenja.

-Ah, nije to ništa. Ja sam ti se odrekla svog dečka.

NOVA VJEŠALICA

U školi je postavljena nova vješalica i ispod nje stavljen natpis:

Samo za nastavnike.

Nakon par tjedana netko je dopisao:

Može i za kapute.

U PARISU

Skupina turista se nalazi u Parisu na vrhu Eiffelovog tornja. Jedna gospođa upita turističkog vodiča:

-Recite mi molim vas, da li se ljudi često bacaju odavde.

-Ma ne gospođo. Samo jedanput.

MUNJA I BLJESAK

Pita učiteljica Ivicu:

-Reci ti nama Ivice zašto mi prije vidimo bljesak, nego što čujemo munju.

-Zato što nam se oči nalaze ispred ušiju.

LJUBAV

-Moj muž je umro od ljubavi.

-Ma nemoj, a koga je toliko volio?

-Whiskey

BRAK NA BRZINU

Plešu bogati industrijalac i filmska zvijezda. Industrijalac upita:

-Hoćeš li biti moja osma žena?

-Oh, pa mogla bi se udati po deseti put.

-Konobar, jednog matičara molim.

ROMEO I JULIJA

-Čujem da si jučer gledao "Romea i Juliju".

-Dobro čuješ

-I kakvo ti je bilo ono ljubljenje na balkonu?

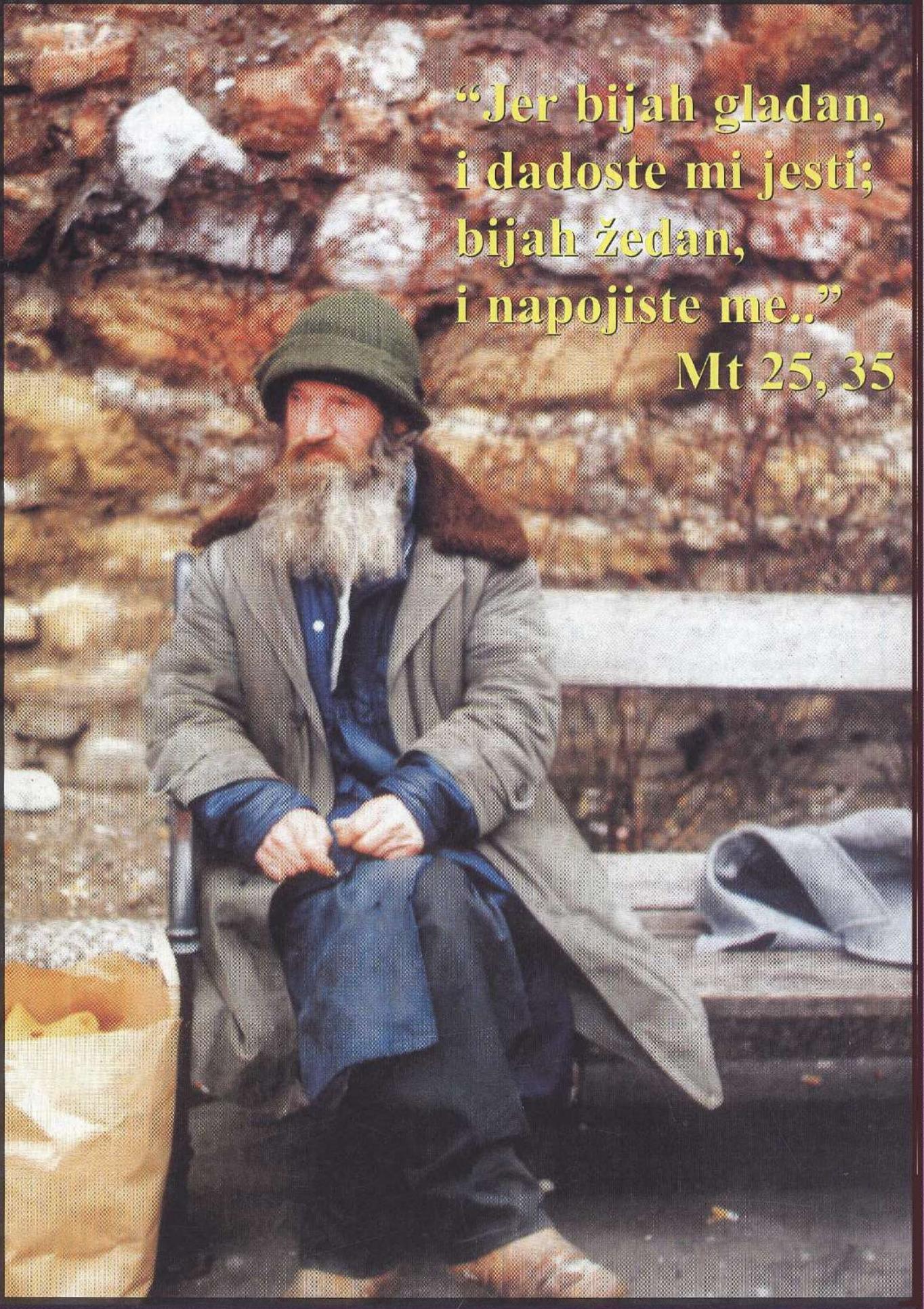
-Lijepo. Samo što je kratko trajalo. Došao je redar i potjerao nas.

ŽENIDBA

Mladi Japanac govori svom ocu:

-Tata ja volim ping-pong.

-Dobro sine, ženi se.

“Jer bijah gladan,
i dadoste mi jesti;
bijah žedan,
i napojiste me..”

Mt 25, 35